

A TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1877. ÉVI SZEPTEMBER 27-ik és 28-ik NAPJAIN

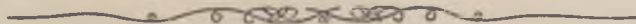
MÁDON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

BÁLINT JÓZSEF,

EGYHÁZKERÜLETI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL.

1877.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1877. szeptember 27-ik és 28-ik napjain
Mádon tartott őszi közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1877-ik évi szeptember 27-ik és 28-ik napjain *Mád* városában tartotta meg őszi közgyűlését, **Kun Bertalan** szuperintendens és **Ragályi György** felsőborsodi segédgondnok urak elnökléte alatt, az egyházmegyék s tanintézetek képviselői, s több ügybuzgó egyházi és világi férfiak jelenlétében és közreműködése mellett.

Jelen voltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Fodor Pál*, esperes; *Komáromy László*, segédgondnok; *Batta József*, *Veress Sámuel*, papi tanácsbírák; *Mészáros József*, főjegyző és *Idrányi Ferenc*, dékán.

Az alsózempléni egyházmegyéből: *Körössy István*, esperes; *Rácz Lajos*, papi tanácsbíró és *Terhes Barna*, főjegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: *Prágay Lajos*, esperes; *Fekete Károly*, *Futó Sámuel*, papi; dr. *Bódogh Albert*, *Bárczay Miklós*, világi tanácsbírák.

A gömöri egyházmegyéből: *Török József*, esperes; *Szentpétery Sámuel*, papi; *Lörinczy Endre*, világi tanácsbírák és *Terhes Pál*, egyházmegyei aljegyző.

A felsőborsodi egyházmegyéből: *Debreczeni Gábor*, esperes; *Ragályi György* segédgondnok.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó András*, esperes; *Orémus Dániel*, főjegyző; *Kovács Károly*, világi tanácsbíró.

A felsőzempléni egyházmegyéből: *Laky András*, esperes; *Payzos János*, segédgondnok; *Molnár István*, papi tanácsbíró; *Fejes István*, sátoralja-ujhelyi lelkész.

A tornai egyházmegyéből: *Lovass Sámuel*, esperes; *Kapossy György*, főjegyző.

A sárospataki főiskola részéről: *Orbán József*, főiskolai köz-; *Kun Pál*, gimnáziumi igazgató; *Zsindely István*, gazdasági választmányi elnök; *Kérészy István*, gimnáziumi tanár; *Németh László*, jogigazgató.

Ezeken kívül több egyházi és világi tagok és számos hallgatók.

Jegyzők: *Bálint József*, egyházkerületi fő-, *Mitrovics Gyula*, al-, *Debreczeni Bertalan*, világi jegyzők.

A kitűzött napon harangjeladásra, a városi reformált vallásuak templomába, reggeli isteniszteletre gyűlt egybe a nagy közönség; holott is a gyülekezet buzgó és áhítatos éneklése után, Kun Bertalan szuperintendens ur szószerkebe lépén, buzgó imát emelt Istenhez, kérve gyámölítő segedelmét a nap minden teendőire s különösen köztanácskozásunkra. Istentisztelet bevégezte után a helybeli ref. egyház iskolatermébe gyűlt össze a gyűlési közönség, hol ugyancsak elnök szuperintendens ur szívélyesen üdvözölvén az egybegyűlteket, a közgyűlést megnyitottnak nyilvánította.

1. Elnök szuperintendens ur, főgondnokunknak jelen gyűlésünkön fontos okok miatti meg nem jelenhetését jelentvén :

Sajnos tudomásul vétetett.

2. Ennek folytán a világi elnökség helyettesítésének szüksége állván be :

Arra, szabályaink értelmében, a jelen volt legidősb felsőborsodi segédgondnok, *Ragályi György* ur kéretett föl, ki is a közkivátnak engedvén: azt elfogadta s a közgyűlés szívélyes üdvözlése mellett, a társelnöki széket azonnal elfoglalta.

3. A képviselők megbízó-levelei

igazolttaknak tekintettek.

4. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 58. számú határozatának értelmében, az egyházmegyéknek véleményezés végett adatván ki az alsózempléni egyházmegyének, a lelkészválasztásoknál mutatkozó s a valódi értelemben vett szabad választást is nagy mértékben veszélyeztető viszszaélések meggátlása céljából tett azon indítványa, melyszerint mondatnék ki, hogy jövőben, a szokásos törvények megtartása mellett megejtett lelkészválasztás ellen kérvényezők, bizonyos meghatározott pénzüsszeget tennének le, hogy így, ha a benyújtott vádak alaptalannak bizonyulnának, a kérvényezők, az okozott költségekben elmarasztaltassanak: az egyházmegyék nagy többsége, közgyűlésünk elé terjesztett jegyzőkönyvi kivonatában, az indítványt elvben elfogadhatónak véleményezi.

Miért is egyházkerületünk ezennel határozatképen kimondja, hogy jövőre, a megejtett lelkészválasztás ellen kérvényezők, 50 forintot tartoznak, ovadékpénz gyanánt, folyamodványuk mellé csatolni, mely összegből a netalán jogtalanul emelt panaszuk fölülvizsgálása által okozott költségek fognak fedeztetni.

5. Ugyanazon gyűlés 74-ik számú határozatára vonatkozólag, olvastatott az ungi egyházmegye által beadott jelentés, melyben tudatja, hogy a Horváth Mária-féle alap kezelésére vonatkozó szabályai 3-ik pontja szerint, a pénztárakra való felügyeletre, a pénztárnok számadásai megvizsgálására s a pénztárakból kölcsön utalványozásának eszközzésére egy 5 tagu választmány van megbízva, melynek tagjai, az utalványozott összegek erejéig felelősek, kölcsön kiadást azonban ezen választmány is csak az egyházmegyei ügyész véleménye alapján utalványozhat, a miért az egyházmegyei ügyvéd ismét felelős.

A Varga Jánosnál elveszett 100 frtra előadja az egyházmegye, hogy ennek kiutalványozásakor Varga János kölcsönvevő, a jelzálogul felajánlott ingatlannak csak haszonélvezője volt s nem egzsersmind tulajdonosa.

E körülményt az ügyvéd elnézte s a 100 frt. kiutalványozását véleményezte. Így ezen összeg elveszése folytán, a felelősség annyival inkább őt terheli, mert a tulajdonjog megvizsgálása a kiutalványozás jogi oldalához tartozik. Azonban az ügyvéd időközben vagyron hátrahagyása nélkül elhalt.

Jelenti azonban nevezett egyházmegye, hogy épen ezen ügyből kifolyólag, azt határozta, hogy jövőre a kiutalványozott kölcsön csak a kötvény telekkönyvi bekebelezése után adható ki.

Egyházkerületünk tudomásul veszi az ungi egyházmegye jelentését, ajánlja azonban az egyházmegye figyelmébe, hogy egyrésztől jövőre a kölcsönök kiutalványozásánál kellő figyelemmel és óvatossággal járjon el, másrésztől ha az elhalt egyházmegyei ügyésznek — kit kétségtelenül a felelősség ez ügyben legerősebben terhel — valami hagyatéka fedeztetnék fel, igyekezzenek a kérdéses 100 frtot s járulékait szükség esetén perrel is behajtani.

6. Ugyanazon közgyűlés, 104-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, elhatároztatván, hogy az egyházmegyékben és sárospataki főiskolánkban, irassanak össze az egyházmegyék vagy az egyes egyházak, sőt egyházkerület javára tett alapítványok, azok célja s általában az okiratok tartalma, netaláni intézkedéseiknek iránya; hogy így azok átnézetvén, s majdan kinyomatván, egyházi életünk anyagi háztartásának hű tükreül és hiteles történeti forrásaul szolgáljanak.

Amennyiben ez ügyben a megbizottak részéről, ez ideig, még semminemű lépés sem tétetett, a szükséges adatok gyűjtése, e helyen ujabban is figyelmökbe ajánltatik; a kiállítandó dolgozat egyöntetűbbé tétele végett pedig, a lehető és szükséges egyes adatokat felölelő rovatok kijelölésére s általában az egész munkálatot megkönnyítő táblázat elkészítésére, Szentpéteri Sámuel elnöklése mellett, Tóbiás József egyházkerületi dékán és Orbán József, sárospataki főiskolai igazgatóból álló küldöttség bizatott meg; kik is, még gyűlésünk folyama alatt, beadván az általuk készített mintaivet, azt egyházkerületünk, azon módosítással, hogy az iv második lapján, az egyházak vagyoni állapotának feltüntetésére is rovat készítették, elfogadta; kellő számú példányokban kinyomatni rendelte; utasításul adván egzsersmind azt, hogy ez ivek, minden egyháznál, két példányban töltenők ki; hogy így egy példányt az egyházmegye levéltárában is el lehessen helyezni.

7. Ugyanazon közgyűlés 109. számú határozatában, Gazda József s.-ecsegi lakos, abbeli kérényye, hogy nejjének a s.-ecsegi templomszékéből lett kitiltása ügyében, vizsgálat rendeltetnék el, s nejjét helyezné vissza egyházkerület, a templomszék használatába, a felsőborsodi egyházmegyéhez, mint ez ügyben első helyen illetékes hatóságához, tétetvén át: nevezett egyházmegye, folyó évi szeptember hó 11-ik napján, Zilizen tartott közgyűlése 29-ik számú jegyzőkönyvi határozata folytán, jelenti, hogy a kérdéses ügyben tett nyomozások alapján, kétség-

bevonhatlanul kitűnően az, hogy folyamodó, Gazda József, legkisebb alapos igényt sem támaszthat arra, hogy neje az általa követelt első székbe berendeltessék, utasította az illetékes egyháztanácsot, hogy, amennyiben talán azt eddig nem tette volna, a legközelebbi egybegyűlés alkalmával, mutassa ki Gazda Józsefnek s illetőleg nejének, az őt megillető templomszéket, a melybe járjanak. E peres ügy alkalmából egyszersmind, elvül kíváná kimondatni, netalán előforduló hasonló esetekben, azt, hogy a templomszékhez való jog, *személyes jognak* tekintendő s a megüresült templomi székek felett való rendelkezés, első sorban, az *egyháztanácsot* illeti.

Egyházkerületünk a felsőborsodi egyházmegye ez ügyben tett eljárását és intézkedését helybenhagyja és megerősíti s felhívja, hogy abbéli rendeletének, melyszerint a s.-ecsegi egyháztanács, Gazda József s illetőleg neje számára, az őt megillető templomi széket, jelölje ki, minélelőbbi végrehajtását eszközöltesse. Nem fogadhatja el azonban a templomszékhez való jognak általa ajánlott irányelvét; annyival kevésbé, mert ennek merev keresztülvitele, igen sok esetben, rendkívüli zavaroknak és zsurlódásoknak vetné meg alapját s mert a helybeli s sok helyen nagy mérvben eltérő körülmények és viszonyok mellett, ilynemű általánosan kötelező elvek kimondása, nem is lehetséges s a fentebbihez hasonló peres ügyek, mindenkor a helyi körülmények és tényleges viszonyok figyelembevételével mellett intézhetőek el legcélszerűbben és megnyugtató módon.

8. Legközelebbi Sárospatakon tartott, nyári közgyűlésünk 16. számú jegyzőkönyvi pontjában, egy bizottság neveztetett ki arra, hogy ha a testvéregyházkerületek részéről, egy új és célszerűbb énekeskönyv létesítése végett kinevezett képviselők, összehivatnak, ott egyházkerületünket képviseljék s az alap- és irányelvekre nézve, ezt megelőzőleg is, megállapodjanak.

Minthogy e bizottság eddigelé, munkálatát még meg nem kezdette, annak elkészítésére s ennek céljából, a szükséges összejövetelre és tanácskozásra, ujlag is felhivatik; annyival is inkább, mert a célbavett egyetemessé, hova az új énekeskönyvűgy áttéve van, különben is rövid nap alatt összejövend.

9. Ugyanazon közgyűlés 42. számú határozatában, Szinyei Gerzson főiskolai könyvtárnok s a sárospataki tanári kar, utasítván, hogy készítsen egy, a könyvtár rendezésének minden ágát, valamint az éremgyűjtemény rendezését s esetleg a szépművészeti múzeummal netalán párhuzamosan vezethető régészeti gyűjtemény mikénti felállítására és kezelésére vonatkozó javaslatot s azt jelen őszi közgyűlésünkre adja be.

Amennyiben az ilyen irányban kívánt munkálat, jelen közgyűlésünkre be nem adatott, a megbizottak fölhivatnak, hogy azt, jövő tavaszi közgyűlésünkre minden esetre adják be.

10. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 48. pontja szerint, egy a főiskolában megüresült jogakadémiai tanszéknek pályázat utjáni betöltése lévén jelen őszi közgyűlésünkre kitűzve: miután arra a pályázat szabályszerűen s kellő időben kihirdettetett, elnökség által jelentetik, hogy a jelzett jogakadémiai tanszékre 9 egyén küldötte be pályázati kérvényét, s azokhoz csatolt okmányait.

Mely kérvények, a hozzájuk mellékelt több rendbeli hiteles és eredeti okmányokkal együtt, közgyűlésünk elé terjesztetvén s felolvastatván, figyelemmel és méltó tekintettel, a pályázók egyikének vagy másikának beterjesztett okmányaiból kiolvashatott előnyökre, a megüresedett jogtanári székre, egyetemes közakarattal, *Viski Krüssely Bálint*, m.-szigeti jogtanár választatott el. Ki is ezen elválasztatásáról, annak kijelentése mellett határozatott jegyzőkönyvileg értesíttetni, hogy székfoglaló beszédét e folyó iskolai évet bezáró nyári vizsgák alkalmával kellend megtartania; tanszékét azonban már e folyó évi november 1-ső napján multhatatlanul elfoglalja, tanári díja is azon naptól adatván ki.

11. A testvéregyházkerületek, jelesen:

az erdélyi helvét hitvallásu egyházkerület folyó évi május 27., június 2-ik napjain *Kolozsvárt*; a dunamelléki ref. egyházkerület folyó évi május 26. s következő napjain, *Budapesten*; a tiszántúli ev. ref. egyházkerület folyó évi július hó 21—24-ik napjain, *Debrecenben*; a dunántúli ev. ref. egyházkerület folyó évi május 27., június 2-ik napjain, *Rév-Komáromban* tartott közgyűlése jegyzőkönyveit, egyházkerületünknek megküldvén:

az azokban foglalt s különösebben egyházkerületünkre nézve is közérdekű pontjai megfigyelése s azok tüzetesebb tárgyalásának föntartása mellett, tudomásul vétettek s levéltárunkba letétetni határozattak.

12. A fennebb jelölt testvéregyházkerületek jegyzőkönyvei közül, a dunántúli ev. ref. egyházkerület folyó évi május 27., június 2-ik napjain, Rév-Komáromban tartott közgyűlése jegyzőkönyve:

a) 55-ik száma alatt, a presbytériánok folyó évi július hó 3-ikán Edinburgban tartandó gyűlésére, saját képviselőit kinevezvén, ajánlja egyszersmind, hogy a költségek viseléséhez, az eddig fennálló kulcs arányában járuland.

b) A 67. szám alatt, az énekes-könyv együttes javítását tárgyzó fölhívásra, ezen egyházkerület is, az ez ügyben kívántató előmunkálatok megtételére, szakférfiakból álló bizottságot nevezett ki, melynek munkálata, az egyházkerület útján, a kilátásba helyezett zsinatra léssen fölterjesztendő.

c) A 71. szám alatt pártolja a célba vett zsinattartást, s az arra kívántató előmunkálatok megkészítésére bizottságot nevezett ki.

Egyházkerületünk, annak kijelentése mellett, hogy a jegyzőkönyv idézett pontjaiban foglaltakra nézve, már maga részéről is hasonlóan intézkedett, a közlöttek testvéries tudomásul veszi. Ennek folytán:

13. Olvastatott a tiszántúli ev. ref. egyházkerület folyó évi július hó 21—24-ik napjain, Debrecenben tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 205-ik szám alatt kelt határozata, melylyel a vallás-és közoktatási minisztériumnak tanintézeteinkben, a görög nyelv alóli mentesség ügyében kelt azon három rendbeli leirata ellen tétetik föliratilag is óvás, melyek egyikében kimondatik, hogy a protestáns iskolák ügyeibe befolyjni, az államhatalomnak annyira joga van, miszerint a protestáns iskoláknál, nem történhetik semmi kivételesség, a legfőbb felügyeletet gyakorló állami hatóság tudtán kívül.

Továbbá a 206-ik pontban a nagy-károlyi római katolikus gimnáziumban, 2-ik osztályt végzett bizonyos növendékeknek, a szathmári ref. gimnázium tanári kara előtt, állítólag illeték-telenül letett magánvizsgálatuk tárgyában megküldött leirat szerint, az illető minisztérium által, nem tartatik a nevezett tanári kar följegozitottnak arra, hogy felsőbb engedély nélkül magánvizsgát bárkitől is elfogadhasson, mely esetben az erről kiadandó bizonyítványokat is érvényteleneknek tekinti. Ugy szintén:

a 207-ik pontban érintetik ugyanazon minisztériumnak, a debreceni jogakadémia tanári kara eljárását s intézkedéseit több tekintetben kifogásoló leirata, melyben hangsulyoztatik, hogy a debreceni jogakadémia, illetőleg az állami jogakadémiákra kibocsátott s érvényben álló szabályzathoz, mint mérvadóhoz kell, hogy alkalmazkodjék s attól legkisebb eltérést se engedjen magának a tanári kar. Valamint:

a 208-ik pontban elhatároztatik, hogy a fennebbi számokban foglalt tárgyakra, az ügyekre vonatkozó feliratokon kívül, szerkesztessék a vallás- és közoktatási miniszterhez egy általános fölirat, melyben különösen hangsulyoztassék, hogy főleg a superinspectio suprema az, mely egészen másképen értelmeztetik, a magas minisztérium és az egyházkerület által; mert míg az egyházkerület, tisztán negativ jelentőséget, ellenőrzést tulajdonit annak s ért alatta, addig a miniszter ur positiv intézkedéseket akar és kíván abba befoglaltatni.

Ezek folytán, alkalmilag s tárgyrokonságnál fogva:

- 14.** Olvastatott a magyar királyi vallás- és közoktatási minisztériumnak, Budapesten, folyó évi július hó 27-ről, 18379-ik szám alatt, szuperintendensi hivatalunkhoz intézett leirata, melyben hivatkozva a közvetlen felügyelete alatt álló középtanodák tanulóinak osztály összevonás engedélyezése iránti kérvényeik tárgyában a tankerületi királyi főigazgatókhoz kibocsátott rendeletére s annak mellékelt másolatára, fölhivja szuperintendensi hivatalunkat, hogy az egyházi főhatósága alatt álló felekezeti középtanodák tanulóinak, akár az illető iskola igazgatósága, akár maga a szuperintendensi hivatal által, netalán adandó összevonási, valamint az egyik vagy másik köteles tantárgy alóli fölmentést tartalmazó engedélyek, más hitfelekezeti vagy állami közép- és felsőtanodáknál tekintetbe vételre, csak azon esetben tarthatnak számot, ha a szuperintendensi hivatal által, minden egyes esetben, a kérvény fölterjesztése mellett teendő s indokolt jelentés alapján, az engedély megadását, a nevezett illető minisztérium előre helyben hagyta.

Sajnos megütközést idézett föl egyházkerületünknel, az illető minisztériumnak, az osztály összevonások iránti kérvények ügyében jelen leírás által kifejezést nyert tiltakozó intézkedése, mely ugy alsóbb, mint felsőbb középtanodáinkra az 1790. 26-ik törvénycikk által biztosított s általunk a közoktatás ügyében is mindig féltékenyen őrzött önkormányzati jogainkat, mélyen és alapjaiban serti: amennyiben az idézett intézvény tekintet nélkül felekezeti jogainkra, közoktatási belügyeinkben is, egyedül s mindenben az állami intézkedést kívánja szabályzónak és törvényesnek tekintetni. Sérelmesnek tünik ez föl reánk nézve továbbá azért is, mert e tekintetben közoktatási ügyeinknél, régibb időktől jelen időkig gyakorlásban volt, szabad intézkedési jogainkat, hazai törvényeinken sarkallóknak, egyszersmind a történelmi multban

gyökerezetteknek lenni hittük, mely történelmi multunkhoz mindenkor hiven tanusított kegyeletes ragaszkodásunkat, most az államkormánynak belügyünkbe, fokonyként nagyobb mérvben történő beavatkozása által, merőben illusioiussá tétetve lenni látjuk. De aggodalmunkat idézi föl még azon körülmény is, hogy ily nemű s önkormányzati jogainkat sértő többenemű intézkedéseivel is találkozunk az illető minisztériumnak, melyek elleni panaszos felszólamlások legközelebb a tiszántúli egyházkerület fennebb idézett jegyzőkönyvében is határozott kifejezést nyertek. E körülmények által indittatva egyházkerületünk, s magáévá téve a tiszántúli egyházkerületnek az idézett sérelmes miniszteri leiratok által keltett aggodalmait: az illető minisztériumot fölratilag megkerestetni határozza az iránt, hogy önkormányzati jogaink alapján időnként tett és teendő közoktatási intézkedéseinket méltóztatnék sértetlenül hagyni, ha pedig netalán az általunk mindig tiszteletben tartott és tartandó *suprema inspectio* körét túlhaladó, ilyenén beavatkozások többször ismétlődnének, jogfentartási kötelességünknek ismerendjük ebbeli sérelmeinket az országgyűlés elé fölterjeszteni; kijelentvén egész tisztelettel, hogy egyházkerületünk, egyházi főhatóságánál fogva épen azon jogok gyakorlására érzi magát, tanügyeink körül hivatva, a jus supremae inspectionis épségben hagyása mellett, a mely jogokat a magas kormány gyakorol, az állami intézetek igazgatásánál; addig is utasittatván szuperintendensi hivatalunk, hogy a vallás- és közoktatási minisztériumnak autonomi jogainkba vágó, de általunk mindig hatályon kívülieknek tekintendő intézvényeinél, sérelmeink orvoslatáig, a kívánt végrehajtást mindannyiszor mellőzze.

- 15.** Ugyancsak a magyar kir. vallás- és közoktatási minisztérium, folyó évi augusztus hó 9-én, Budapesten, 18,855. szám alatt, az iránt értesít, hogy a Popu István által szerkesztett „*Legendarium exercitia de limbu pentur clasea a II. a Scoletoru popolare*“ (olvasó- és nyelvgyakorló könyv a népiskolák II-ik osztálya számára. Balázsfalva, 1872.) behatóan megvizsgáltatván, kitünt, hogy annak 29-ik olvasmányában (a 27. lapon) oly állítások és tévtanok fordulnak elő, melyek Magyarország úgy közjogi, valamint tényleges állapotával merően ellenkeznek. Miért is említett olvasókönyv, a hazai összes román-ajku népiskolák használatából szigoruan kitiltatik.
- 16.** Ugyanazon minisztérium, Budapesten, folyó évi július hó 3-án, 741. szám alatti leiratával, arról értesít, hogy a honvédelmi magyar királyi miniszter urnak, folyó évi június hó 19-én, 3050. szám alatt kelt átirata szerint, ő császári kir. apostoli Felsége folyó évi június 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával, legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy a polgári alkalmazásban levő s honvédtiszti rangfokozatu egyének, ezentul a rendes őszi fegyvergyakorlatok alól föl ne mentessenek. Ezen őszi fegyvergyakorlatokra a védköteles korban feltétlenül állók évenként, az azt túlhaladottak pedig minden második évben be fognak hivatni oly képen, hogy azok alól nélkülözhetlenség címén senki sem menthető fel, még azok sem, kiknek netaláni mozgósítás esetén polgári alkalmazásukban való meghagyatásuk, a legfelsőbb kegyelem utján megengedettetett. Fölkéri azért szuperintendensi hivatalunkat, az egyházi főhatósága alatt alkalmazott netán honvédtiszti rangban levő egyéneknek, az őszi hadgyakorlatok idején szükségessé váló helyettesítése iránti intézkedésre.

17. Ugyanazon minisztérium, Budapesten, 1877-ik július hó 12-én, 15905. szám alatt kelt átiratában fölhívja szuperintendensi hivatalunkat, hogy tekintettel az 1820-ik év május 12-én, 12614. szám alatt kelt s Tirolban és Voralbergben még mostanig is érvényben levő udvari rendelvényre, melyszerint a cselédek, legények, napszámosok, vagy ugynevezett lakosok osztályához tartozó, még le nem telepedett személyek, csak az illetékes közigazgatási hatósági engedély mellett léphetnek házasságra; továbbá, tekintettel a tiroli helytartóságnak, a bécsi császári királyi belügyminisztérium utján, a magyar királyi vallás- és közoktatási minisztériumhoz érkezett ebbeli átiratára: a lelkészkedő papságot oda utasíttatni kéri, miszerint a fennebbi származású és az érintett osztályhoz tartozó s házasságra lépni kívánó egyénektől, hazájuk közigazgatási hatósága által kiállított házassági engedély előmutatását követeljük.
18. Ugyanazon minisztérium, Budapesten, 1877. július 6-án, 14,148. szám alatt, szuperintendensi hivatalunkhoz megküldött átiratában, hivatkozással némely megelőző esetekre, melyeknél némely lelkészek az esketési bizonyítványokat, a hosszasan szabadságolt és tartalékos katonáknak, a mult évi ellenőrzési szemle alkalmával leendő hivatalos használat végett, díj nélkül kiadni vonakodnak, részben pedig az említett bizonyítványokat, csakis díj lefizetés mellett állították ki, mások ismét az eszközölt esketést, a katonai igazolványi könyvbe jegyezték be, vagy nem hiteles alaku bizonyítványt állítottak ki; hivatkozással az 1874-ik évi május 29-én, 14,561. szám alatt kelt miniszteri intézvényre, melynek értelmében, a kérdésben levő esketési bizonyítványok, díj- és illetékmentesen, hivatalból kiszolgáltatandók: kéri különösen az ezen szabályzat ellen vétett Tatár Mihály, csenyétei helvét hitű lelkészt oda utasíttatni, hogy jövőre a tartósan szabadságolt és tartalékos katonák esketési bizonyítványait, a katonai ellenőrzési szemlén leendő használat végett, illetékmentesen és szabályszerű alakban állítsa ki; elvárván ez iránt szuperintendens ur intézkedésének eredményérőli jelentését.
19. Ugyanazon minisztérium, Budapesten, 1877-ik évi július hó 6-án, 15,810. szám alatt, szuperintendensi hivatalunkat értesíti az iránt, hogy a helvét hitvallású egyház számára, az 1877-re megállapított államsegélyből 6650 frt. összeget, tiszáninneri egyházkerületünk részére, a miskolci magyar királyi adóhivatalnál utalványozta.
- Ezen miniszteri intézvények, az azoknak szellemében szükségelt intézkedések szempontjából, köröztetvén: tudomásul vétettek.
20. Ugyanazon minisztérium, Budapesten, 1877. szeptember 7-én, 20,899. szám alatt, értesítvén szuperintendensi hivatalunkat az iránt, hogy a Felső személye körüli miniszter, folyó évi augusztus 15-én, 7179. szám alatt kelt átirata szerint, ő császári király apostoli Felsője, a petrii helvét hitvallású egyházközségnek, leégett temploma fölépíthetése céljából, magán pénztárából 150 forintnyi legmagasabb segélyt, legkegyelmesebben engedélyezni méltóztatott, mely összeget, az egyházközség felségfolyamodványával együtt, oly fölkéréssel küldi át szuperintendensi hivatalunknak, hogy azt az illető egyházközségnek, annak lelkésze által aláírt és az illető esperes által láttamozott, bélyegtelen nyugtára fizesse ki s a nyugtát annak idején hozzá küldje föl.

Ő császári király apostoli Felségének, ezen nagybecsü kegyadománya, ugy az illető károsodott egyház, mint egyházkerületünk által mély hálával fogadtatván, miután szuperintendens ur által az átadási, az egyház által pedig az átvételi nyugtázás már teljesítve van, kedves tudomásul vétetett.

- 21.** A dunamelléki ev. ref. egyházkerület közli tanügyi bizottságának, a középiskolák igazgatására, rendtartására s fegyelmezésére vonatkozó javaslatát.

A javaslat középiskoláink igazgatóságainak s tanári karának figyelmébe ajánlatván, szives köszönettel fogadtatott.

- 22.** Olvastatott Czékus István ág. hitv. szuperintendens átirata, a lekenyei ág. hitv. egyháztagok tartozása ügyében, melyben szuperintendensünk, hozzá intézett megkeresésére értesít, hogy a lekenyei ág. hitv. egyháztagok tartozása behajtására a szükséges lépéseket megtette.

Tudomásul vétetik; szuperintendensünk felkérte, hogy ezen ügyet továbbra is figyelemmel kísérve, sürgesse a lekenyei ágostai vallásu hívek tartozási behajtását.

- 23.** A gömöri egyházmegye, folyó évi szeptember hó 12., 13-ik napjain, Kálosán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 14-ik száma alatt kéri, hogy az államsegélynek azon egyházmegyét illető része, saját rendelkezésére bocsáttassék, hogy megbírálván, mely egyháznak vagy lelkésznek, vagy tanítónak van legnagyobb szüksége, az illető segélyt a szerint osztthassa ki.

Nem lévén idáig az államsegély elosztására oly aránykulcs, mely az eddigi gyakorlatnál arányosabb és igazságosabb fölosztást tenne lehetővé: egyházkerület az eddigi gyakorlatot meghagyja, annak kijelentése mellett, hogy bármelyik egyházmegyének szabad tetszésére hagyja a segélyt igénylő s az egyházmegye által ajánlott egyházak vagy egyesek részére meghatározandó jutalékból előálló összeget átalányban kivehetni, s azt saját körében, a szükséghez képest, a segélyezésre fölvettek közt szétszthatni.

- 24.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 22-ik száma alatt, Nagy Pál tornallyai s királyii lelkész kérvénye folytán, szinte fölterjeszti *Hegyessy Ede* méhii római katolikus plebános és esperesnek azon törvénytelen cselekvényét, melyszerint a tornallyai s királyii vegyes házasságból származott ref. illetőségű gyermekeknek megkeresztelését végrehajtotta s neveiket saját anyakönyvébe bevezette.

Mindkét egyházmegye, e törvényszegésekért, a törvény nevében, méltányos elégtételt kér.

A bepanaszlott törvénysértésnek az illető minisztériumhoz leendő fölterjesztése s a törvénysértő római kath. lelkész ellenében törvényes megtorlás kieszközlésére, szuperintendens ur megbizatik.

- 25.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésének 8. számú jegyzőkönyvi pontjában, azon ohájának ad kifejezést és ezt egyházkerületünk által is elfogadandónak ajánlja, hogy azon pénzösszeg, mely a váci siket-némák intézetére, az évenkénti hirdetések útján gyűl be, ne részletekben adatnék, segélyezésképen, a nevezett intézetnek, hanem kezeltetnék az ránk

nézve gyümölcsözőbben, oly módon, hogy majdan az intézetben, egy, felekezetünkhöz tartozó szerencsétlenek befogadására kijelölt ágy felállítása is lehetségessé váljék.

A gömöri egyházmegye e tárgyban tett indítványa elvben elfogadtatik. Hogy pedig a netalán szükséges lépések ez irányban megtétethessenek, mindenekelőtt szuperintendens ur bizatik meg azzal: tegyen kérdést az intézetnél az iránt, nincs-e ott eddig is hitfelekezetünk számára egy külön ágy fölállítva? e tárgyban való jelentése jövő tavaszi közgyűlésünkre bevérván.

26. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 20. számú jegyzőkönyvi pontjában, fölemlítve a bátkai egyháznak szegény anyagi helyzetét s e mellett nagyobb összeget tevő terhelő adósságát; nemkülönben azon körülményt, hogy több egyházi épületeinek kijavitása is halaszthatatlanná lett, azoknak rongált állapota miatt: ajánlólag terjeszti fel a nevezett egyháznak abbéli kérelmét, melyszerint az, a kebelében megüresedett lelkészi állomás folytán, a szükösi tárt illető összeget, saját szükségéinek fedezésére fordithassa.

A bátkai egyház kérelme megadatik s megengedtetik, hogy a szükösi tárt illető összeget egyházi épületeinek rendbeszedésére fordítsa; ugy azonban, hogy az ily módon átengedett összeg hovaforrásáról, az egyházmegyéhez majdan pontos kimutatást és számadást adjon be.

27. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűléséből kelt 35. számú határozatával, pártolólag terjeszti fel ifj. Varga Sándor azon kérvényét, melyben magát az 1861. évi tavaszi gyűlés 26. számú határozatában reá szabott büntetés alól, hogy t. i. egyházkerületünk kebelében tanítói hivatalt nem viselhet, feloldoztatni, illetőleg ezen büntetést — tekintve azóta folytatott erkölcsös életét és jómagaviseletét — elengedtetni kéri.

Folyamodó kérvényéhez csatolt bizonyítványból, méginkább a felterjesztő egyházmegye ajánlatából, meggyőződván egyházkerületünk a felől, hogy ifj. Varga Sándor azon tettét, melyért tanítói állásától megfosztatott, megbánva, magát becsületesen s erkölcsileg kifogástalanul viselte: a rászabott büntetés neki ezennel elengedtetik s tanítói hivatal viselésére ujjalag feljogosittatik.

28. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon gyűléséből, pártolólag terjeszti fel a szalóci egyház azon folyamodványát, melyben igen keveset jövedelmező 3 zsellér házhelyének eladását megengedtetni kéri.

Az eladás megengedtetik, azon feltétel mellett, hogy a vételárból befolyandó összeg azon célra tőkésittessék, mely célra eddig az elárusítandó ingatlanok jövedelme forditva lett.

29. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűléséből, 18. szám alatt, Somogyi János felebbezése folytán, felterjeszti a bejei papválasztási ügyben hozott határozatát, melyben a megtartott papválasztást megsemmisítette s a bejei egyházat új választásra utasította, valamint az egyházmegye consistoriumának ugyanazon napokon tartott ülésében kimondott azon ítéletét, melylyel Somogyi Jánost, a bejei egyházban, a lelkészül leendő megválaszthatástól mindenkorra kizárta s őt

ezen egyházban viselt tanítói állásától is felfüggeszté; ez állomását csak a jövő évi Szent-György napjáig tarthatván meg.

Egyházkerületünk, a gömöri egyházmegyének, a bejei papválasztás feloldására vonatkozó határozatát, ugyszinte ezen egyházmegye consistoriumának neheztelt ítéletét, indokolásánál fogva, helyben hagyja.

- 30.** Az abauji egyházmegye, folyó évi augusztus 29—30-ik napjain, Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 8. száma alatt, fölterjeszti, miszerint mult tavaszi közgyűlése jegyzőkönyvének 4-ik szám alatti határozata értelmében, fölkérvén az egyházkerületet, hogy a tanítói országos nyugdíjintézet részére évenként fizetendő 12 forintnak túlterhelő fizetése alól, az egyházak lehető fölmentését, a magas minisztériumnál eszközölné, de a mit az egyházkerület hatáskörén kívül eső dolognak tekintvén, az egyházmegye ez ügyben tett fölterjesztését mellőzé. Most ujlag kéri az egyházaknak ebbeli súlyos terhei könnyítését, a magas minisztériumnál valami módon eszközölni.

Jelenben sem látván egyházkerületünk az egyházak e terhének könnyítésére semmi módot, továbbra is eddigi határozata mellett marad, megújítván abbeli ígérését, hogy a szegényebb egyházak és tanítókon, egy vagy más uton s esetleg a körülményekhez és szükséghez képest, könnyíteni fog.

- 31.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűléséből, pártolólág terjeszti fel megerősítés végett azon csereügyet, melyszerint az abaujvári egyházban a lelkész javadalmazását képező templomkerítés közti tér délnyugoti oldala, mint az iskolával általellenben fekvő rész, tornahelyiségül használtatnék, míg e helyett az egyház által a régi temető helyisége bocsáttatnék a lelkész használatába.

Miután az egyházmegye határozatából meggyőződött egyházkerületünk arról, hogy ezen csere által a lelkész jövedelem nem csonkittatik, az iskola pedig alkalmas tornahelyiséget nyer, továbbá, hogy ezen cserébe mind a lelkész, mind az egyház beleegyezett, ezen cserét jóváhagyja.

- 32.** Az alsóborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember 11-ik napján, Győrben tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 4-ik száma alatt, megürült segédgondnoki székére, báró Vay Bélának elválasztását bejelentvén:

Örvendetes tudomásul vétetett, a tisztelt báró ur legközelebbi közgyűlésünkön segédgondnoki székének ünnepélyes eskütétel mellett leendő elfoglalására, jegyzőkönyvileg fölkéretni határozatott.

- 33.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének, 13-ik száma alatt, a nagy-mihályi egyházban, a lelkészi s tanítói javadalmat képező, folytonosan haszonbérben levő rétbirtok haszonélvezete, az egyház és belhivatalnokok közt gyakori viszátkodásokat idézvén elő; maguknak az egyház tagjainak s belhivatalnokainak kölcsönös belenyugvása folytán létrejött azon egyezséget terjeszti elő pártolólág, megerősítés végett, melyszerint ezen rétből bekerülő szénajavadalom mázsájáért 1 frt. számittatván, jövőre pénzátalányban fogna az illető egyházi hivatalnokoknak beszolgáltatni.

Az egyházmegye indokolt határozata jóvá hagyatik s megerősítettik, azon hozzá tétellel, hogy az e tárgyban kelt egyezség-levél jelenleg be nem mutattatván, a legközelebbi közgyűlésünkre, utólagos megerősítés végett is fölterjesztessék.

- 34.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 15-ik száma alatt jelenti, miszerint a miskolci egyház, özvegy Lengyel Józsefné született Szentimrei Erzsébet asszony és gyermekei ellen, egy Felső-Szalonta községe határában fekvő birtok iránti zálog-váltópört indítván, az e célra lefizetendő, de jelen kedvezőtlen körülményei között, általa le nem fizethető 6500 frt. összegnek, a miskolci hitelintézettől lehető kölcsön fölvételére, azon hitelintézet által kikötött föltételek mellett, az egyház ingatlanainak, ezen felveendő összeg ily módon szükségessé válendő telekkönyvi bekebelezése általi megterhelésére engedélyt kérvén, azt az illető egyházmegye megengedte, azon kikötéssel, hogy a kölcsönösszeg egyenesen a kijelölt célra fordíttassék; pártolólág kéri erre az egyházkerület beleegyezését.

A kölcsön fölvétele s annak az egyház ingatlan javaira leendő bekebelezése, az illető egyház fölterjesztésében kifejezett módok s kikötött föltételek mellett, megengedtetik.

- 35.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 17-ik száma alatt, Szondy Dénes, öregségi gyengesége miatt nyugalomba lépett tanítónak, azon kérelmét terjeszti föl pártolólág az egyházkerület elé, hogy a papi s tanítói özvegy-árvtárból, a hivataloskodása alatt abba befizetett osztály szerint, évenkénti osztalékban részesíttetnék.

E kérvény a pénzügyi bizottsághoz áttétetik s annak, a lehető teljesítés szempontjából, kiváló figyelmébe ajánltatik.

- 36.** Az alsózempléni egyházmegye, folyó évi augusztus hó 29-ik napján, Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 16-ik száma alatt, jelenti, miszerint a folyó évi nyári egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 6-ik pontja értelmében kiadott utasításhoz képest, Sélley András lúci fitanító, azon büntényeért, hogy a lúci lelkészválasztási mozgalmak alatt, hivatalos állásáról megfeledezve, ez által azon hivatalt, melynek célja a világosság, béke és szeretet terjesztése, mint egy megbecstelenítette, az egyházmegyei kormány által, a közgyűlés színe előtt, teljes szigorral megdorgáltatott s jövőre, maga mihez tartása végett, a törvény tiszteletben tartására, a legszigorubban utasított.

Helyeslő tudomásul vétetett.

- 37.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyve 30-ik száma alatt, a karádi egyházban helyettes lelkészi minőségben alkalmazott Verebélyi József, jelenleg bacskai lelkész által, a szükösi pénztárt illető hanyad befizetése tekintetéből, küldöttség menván ki, ez a szükösi pénztár részére befizetendő összeget 175 forintban számította fel, mely fölszámítás, egyházmegye által is helyeseltetvén, ide fölterjesztetik.

Az ekként fölszámított és megállapított összeg, a szükösi pénztárba pontosan befizettetni s az egyházkerületi dékán számadása alá helyezettetni határozottatott.

38. Az ungi egyházmegye, folyó évi szeptember 10-kén, Iskében tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 52-ik száma alatt, vonatkozva a folyó évi tavaszi miskolci egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 72-ik számára, melyben a nagy-szelmenci egyház temploma nevén álló birtokának, a lelkészi földek adója fejében 502 frt. 51 krig terhelő összeg elengedése ügyében teendő kérelmezésnek előre látható sikertelensége miatt, nem volt hajlandó az egyházkerület a kívánt lépéseket az illető minisztériumnál megtenni; most ujlag arra kéri az egyházkerületet, hogy miután ezen 502 frt. 51 kr. adóhátraléknak jelentékeny részét, kamatok és végrehajtási költségek teszik, kerestetnék meg a vallás- és közoktatási minisztérium útján a pénzügyi minisztérium, hogy rendelné meg pénzügyi közegeinek ezen összegben a kamatokat és végrehajtási költségeket kimutatni, s hogy aztán ezeknek leírását engedélyezné. Melynek megnyerése esetén, a tulajdonképeni adóhátralékot tevő összeg törlesztésére, ugy az egyház, mint az egyházmegye, az egyházkerület segélyének kikérése mellett, a szükséges lépéseket megtenni kötelességöknek ismerendik.

Szuperintendens ur fölkéretik, hogy e sajnálatos ügyben, az illető egyház valóban súlyos helyzetén lehető könnyítés tekintetéből, az illető minisztériumnál, a kellő lépéseket, az egyházmegye fölterjesztése szellemében, mielőbb tegye meg s orvoslátot eszközöljön.

39. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 43. száma alatt, a Rhédey László hagyatékosai ellen két kötvényen, összesen 747 frt. 48 kr. v. cz. ft. követelése behajtása ügyében tett lépések és sürgetések, mai napig eredménytelenül maradván, ismételten kéri az egyházkerületet, hogy ezen összeg elvalahára lehető behajtása végett, a sárospataki főiskolai jogigazgatói hivatal a kellő törvényes lépések megtételére utasíttassék.

Főiskolai gazdasági választmány ismételten utasíttatik, hogy az ügyet hozza mulhatlanul tisztába s ebben teendő intézkedéseiről az ungi egyházmegyét megnyugtatóan időnként értesitse.

40. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 54. száma alatt jelenti, miszerint az egyházmegye tiszti kara egyetemes leköszönése után, az egyházak által beadott zárt szavazatok jelen gyűlésen felbontatván, kitünt, hogy a tiszti kar általános szavazattöbbséggel újból megválasztott. Az ügyvédi hivatal azonban, mint legtöbb szavazatot s ugyancsak általános többséget nyert egyén Gyarmathy János, köz- és váltó-ügyvéddel töltesse be.

Tudomásul vétetett.

41. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 50. számú s ide fölterjesztett határozatában, kijelentvén, hogy a népiskolai könyvek lehető könnyű elárusításáról gondoskodott ugyan kebelében s az e célból megbízott egyének neveit, annak idejében, be is jelentette; de valamint a bejelentéskor, anyagi biztosítékot a kezelőkért nem ígért, ugy ilyenmü kötelezettséget jelenben sem hajlandó elvállalni s e tekintetben egészen csatlakozik az abauji egyházmegyének tavaszi közgyűlésünk 70. pontja alatt érintett álláspontjához.

Midőn egyházkerületünk, a népiskolai könyvek elárusítására és kezelésére vonatkozólag, az isméretes intézkedést tette s a kívánt felelősséget kellékül mon-

dotta ki, azt nem véleményadásképen adta ki az egyházmegyéknek; hanem oly kötelező szabályul fogadta el, mely nélkül a kívánt célt el nem érhetjük s mely ellen való vonakodás és tiltakozás, előbbi pangó és így anyagi és szellemi kárral járó állapotára ejti vissza népiskolai könyvvállalatunk ügyét; miért is korábbi határozatától el nem állhat s annak megtartását az ungi egyházmegyének ujabban is ajánlja.

42. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlése 44. számú jegyzőkönyvi fölterjesztésében, eladja, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak, a népiskolák mellett felállítandó, népiskolai könyvtárakra vonatkozó rendeletében, a népoktatás fejlesztésének egy hatalmas tényezőjét látja ugyan; de, miután népiskoláink ezen rendelet keresztülvitelére, szükséges pénzalappal nem rendelkeznek, kénytelen kijelenteni, hogy az ilyen könyvtárak üdvös eszméjének megvalósítását, a mostaninál boldogabb anyagi körülményeket ígérő jövőre kell halasztani.

Meglévén az ungi egyházmegye maga is győződve a népiskolai könyvtárak üdvös volta felől, egyházkerületi gyűlésünk ujra figyelmébe ajánlja e fontos ügyet, gondoskodjék módokról, eszközökről, melyek szerint ez, az egyházak közvetlen terhelhetése nélkül, létesíttessék.

43. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 54. számú jegyzőkönyvi pontjában, azon kérelmét terjeszti elő, hogy a főiskola tulajdonát képező épületek átalakítása, az ezekre fordítandó költség-előirányzatok megállapítása s általában, a főiskola vagyonának, a körülmények által engedett építkezésekbe fektetése dolgában, a legszigorubb ellenőrködés gyakoroltassék.

E tekintetben, az újabb és már gyakorlatba is ment rendszer eredményei teljesen megnyugtatók lévén, valamely különösebb intézkedés tételére egyáltalában nincs szükség; miért is az ungi egyházmegye óvakodásra intő szava egyszerűen tudomásul vétetik.

44. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésén hozott 51-ik számú határozatában, folyó évi tavaszi gyűlésünk 104-ik száma alatt kelt határozata felett, aggályait előadván, egyedül csak a sárospataki főiskolára tett alapítványokat kívánja kinyomatni.

Az ungi egyházmegye, folyó évi tavaszi közgyűlésünk 104-ik számú határozatának teljesítésére utasítván, megnyugtattatik a felől, hogy ugyanezen határozat világos szavai szerint, az összeiratni rendelt alapítványokról beérkezendő jelentések, mielőtt azok közzé tétetnének, az egyházkerület által meg fognak vizsgáltatni és csak ezen vizsgálat eredményéhez képest fog aztán egyházkerületünk a nyomtatványokban leendő közététel felett végleg határozni.

45. A felsőborsodi egyházmegye, 1877. szeptember 11-én, Zilizen tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 18-ik száma alatt, fölterjeszti, Lesko László berentei lelkész jelentése alapján, hogy *Szikora János*, sajó-szentpéteri római katolikus plebánus, 3 gyermeket keresztelt meg Beren-

téről, illetéktelenül, a nélkül, hogy a megkeresztelésről szóló jegyzéket megküldte volna a berentei ref. egyház anyakönyvébe leendő bejegyzés végett. Jelesen, névszerint: ifju *Hanko István*, ref. férj és *Andró-Tóth Zsuzsanna*, római katolikus nő fiu gyermekét; továbbá: *Ole nyik József*, római katolikus férj és *Mácsi Borbála*, ref. nő leányát és *Kopcsik József*, ref. férj és *Cziczser Mária*, római katolikus nő fiu gyermekét, kik az 1868. évi LIII. t. c. értelmében, hivatalához tartoztak volna.

A törvénysértő lelkész tényének, a jelen jegyzőkönyv fennebbi 24-ik száma alatt bepanaszlott esettel együttesen, az illető minisztériumhoz orvoslát végett leendő fölterjesztésére, szuperintendens ur szintén megbizatik.

- 46.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésének 19. számú jegyzőkönyvi pontjában, az egyházmegyei tanítók megkeresése folytán, azon óhajtásának ad kifejezést, vajha a népiskolai tanönyvek erősebb és tartósabb kötésben állíttatnának ki.

Utasittatik a sárospataki gazdasági választmány, hogy, amennyiben a népiskolai könyvek tartósabb kötésben való kiállítására, az árak felebb emelése nélkül, lehetséges, arról mindenesetre gondoskodják s e tekintetben a kötésnél kellő felügyeletet gyakoroljon.

- 47.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 47. számú jegyzőkönyvi kivonatában, pártolólág terjeszti fel a felső-barcikai egyház folyamodványát, melyben kéri, hogy a mostani helyettes lelkész által, a szükösi tárba fizetendő félpapi jövedelmet, elavult paplaka építési költségének fedezésére fordíthassa.

Kérelmök, azon kikötés mellett, hogy ugy az építkezés mikénti módon való keresztülviteléről, mint az engedélyezett pénzüsszegegről, pontos számadást tartoznak az egyházmegyéhez beadni, megadatik.

- 48.** Ugyanazon egyházmegyebeli sajó-kazinci lelkész, felebbezési kérvényében megsemmisíteni kéri a felsőborsodi egyházmegye legközelebbi őszi közgyűlésének 14-ik száma alatt hozott, abbeli határozatát, melyszerint Zolyomi András gondnokkal, Trilecz Istvánnak, az egyház pénztárából közösen kiadott s nála veszendőben levő 100 forintnak fele részben való visszafizetésére, illetőleg megtérítésére ítéltetik; mégpedig azon oknál fogva, mert e tekintetben, mint lelkész, nemcsak hogy nem teljesítette ellenőrzői kötelességét, hanem, bizonyos tekintetben, maga eszközölte a kérdésben forgó kölcsönnek kiadatását.

Mínt hogy felebbezéssel élő folyamodó, kérvényéhez, oly újabb adatokat és okmányokat mellékel, melyeket, a határozat kelte előtt, a felsőborsodi egyházmegyének föl nem mutatott, azért az egész ügy, újabb átnézés végett, az illetékes egyházmegyéhez tétetik át.

- 49.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűléséből, bemutatja a damaki egyház s néhány damaki lakos között kötött csereszerződést, megerősítés végett.

Miután az ezen szerződésben érvényesített csere-jogügylet egyházkerületünk által, már korábban helyben hagyatott s az egyház, a csereszerződés megkötésére

feljogosított, a bemutatott csereszerződés helyben hagyatik s arra a megerősítési záradék rávezettetni határozatik.

50. Olvastatott a felsőzempléni egyházmegye folyó évi augusztus hó 29-ik napján, M.-Jesztreben tartott közgyűlésének 8. számú jegyzőkönyvi kivonata, a melyben, feltüntetvén azon közrészvétet keltő helyzetet, a melybe néhai, boldogemlékezetű Császár Pál, gálszécsi ref. lelkész halálával, annak özvegye és árvái jutottak s kimutatván azt, hogy a gálszécsi ref. egyházat mintegy 1300 forintnyi adósság terheli, melynek kifizetését, az alig 100 lelket számláló s csekély jövedelemmel rendelkező egyház, ön erejéből, legjobb akarata mellett sem, eszközölheti s ezek mellett lelkész laka is oly rozzant állapotban van, hogy annak kijavítását imár tovább halasztania, a végleges összeomlás veszélyének bevétele nélkül, nem lehet: azért ajánlólag terjeszti fel a gálszécsi egyháztanácsnak azon kettős kerelmét, melyszerint szeretvetisztelt, elhunyt lelkészök özvegyének javára, a jövő 1878. évi szeptember hó 28-ik napjáig tartó kegyelmi év engedjék, az egyház részére pedig ugyancsak az 1878. évi március 1-ső napjától számítandó három év adassék, oly módon, hogy azon idő alatt, a papi jövedelem fele részét, adósságainak törlesztésére s a szükséges építkezésekre fordítsa.

Egyházkerületünk, egyrésztől szives készséggel akarván adózni néhai Császár Pál jó emlékezetének, melyet úgy saját egyháza, mint általában egyetemes egyházi életünk javára kifejtett munkássága által állandósított közöttünk; másrésztől megfontolva azt, hogy a gálszécsi ref. egyház, mintegy védvárát képezi ref. egyházkerületünknek, az öt felsőbb vidékünkön környező idegen nemzetiségű és felekezetű elemek között s így annak lehető megerősödése, vallási és nemzetiségi érdekből is egyaránt kívánatos: a gálszécsi egyháztanács kettős kérelmét, a következő módosítással és intézkedés figyelembe vétele mellett adja meg: özvegy Császár Pálné kegyelem éve, a jövő 1878. évi szeptember hó 28-ig fog tartani; a mely határidőig a papi jövedelem fele része öt, fele pedig a körülmények alakulása szerint ott működő lelkészt illeti. Ezen határidőtől számítva aztán 2 év engedélyeztetik az egyháznak oly célból, hogy ugyancsak a papi jövedelem felét, fentebb megjelölt szükségeinek fedezésére fordithassa; föltételül tüzetvén ki az, hogy az így nyert segély mikénti fölhasználásáról az egyházmegyének majdan pontosan számoljon. Minthogy pedig a gálszécsi egyház lelkészeti gondozásánál szem előtt tartandó körülmények, ott egy mielőbb önállólag működő lelkész szolgálatát teszik szükségessé, utasítatik az esperesi hivatal, hogy a lelkészválasztást, a törvényszabta két hónap lefolyása alatt, a törvényben megirt eljárás szerint, tartsa meg a gálszécsi egyházban; a midőn is akár a rendes lelkészek, akár a hívási joggal bíró segédlelkészek közül választatik is meg valaki, a megválasztott egyén szabad tetszésére bízatik: hajlandó-e állomását, részint az özvegygyel, részint később az egyházzal megosztandó félfizetés mellett is, azonnal elfoglalni, vagy pedig bevérandja a kegyelmi évek lefolyását; mely utóbbi eset netaláni beálltával, ugyancsak az esperesi hivatal, illetőleg az egyházmegye bízatik meg, hogy a megválasztott lelkész felügyelete alatt álló segédlelkészt rendeljen a gálszécsi egyházba; világosan megjegyeztetvén e

helyen az, hogy ezen utóbbi esetben, az özvegy, félévig, jövedelmének egyharmadrészét és élmezést ad a segédlelkésznek s azután két évig a segédlelkész, mint helyettes, osztozik az egyházzal az összes papi jövedelmen.

51. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 16. számú jegyzőkönyvi pontjában, a megyebeli egyetemes tanítói értekezlet figyelmeztetése és fölkérése következtében, azon kívánságának ad kifejezést, melyszerint intézkednék az egyházkerület, hogy az általa legközelebb kiadott népiskolai tantervhez, a könnyebb áttekinthetőség és biztosabb alkalmazkodás céljából, készíttessék utólagosan egy leckerend is.

Ennek folytán fölkéretik a sárospataki irodalmi kör, hogy a kívánt leckerendet, mint a kiadott népiskolai tanrend kiegészítő részét, készítse el.

52. Lelkészi és tanítói díjlevelek megerősítés végett terjesztettek föl; jelesen:

a) *Alsózemplénből a monoki* lelkész-tanítói díjlevél 4 példányban.

b) *Abaujból a vilyi* papi s tanítói, a *hejcei* papi s tanítói, a *gibárti* iskola-tanítói díjlevelek egy-egy példányban, az egyházkerületi levéltár részére.

c) *Felsőborsodból a lászlófalvi* tanítói díjlevél 3 példányban.

d) *Tornából a zsarnói és t.-ujfalusi* papi díjlevél 3 példányban. Valamint ugyanonnan a *görgöbi* lelkészi és tanítói borfizetésnek pénzre változtatása tárgyában kelet egyezség-levele 2 példányban.

Megerősítették s a fölterjesztett példányok részben az egyházmegyéknek s az egyházaknak megküldetni, részben az egyházkerületi levéltárba letétetni határoztattak.

53. A folyó évben legutóbb történt lelkészi és tanítói változások; jelesen:

a) az *abauji* egyházmegye, folyó évi augusztus 29—30-ik napjain Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 13-ik száma alatt, *Láczay Dániel* volt szakácsii tanítónak *bereti* tanítóul; a 15. szám alatt *Fejes Sámuel* és *Tóth Elek* végzett képezdei növendékeknek, jelesen előbbinek *gönci* fi, utóbbinak *gönci* leánytanítóul. Ugyszintén:

b) a *felsőborsodi* egyházmegye, folyó évi szeptember 11-én, *Zilizen* tartott közgyűléséből, *Almásy Lajos* eddigi szendrőládi lelkésznek *felső-barcai* lelkésszé; *Fodor István* felső-barcai időtöltő lelkésznek *szendrőládi* lelkésszé; *Csontó Károly* eddigi damaki lelkésznek *ecsegi* lelkésszé; *Illés Ferenc* eddigi szemerei tanítónak, oklevél szerzés kötelezettsége mellett, ideiglenesen *szakácsii* tanítóvá; *Szilágyi István* s.-szentpéteri tanítónak, szintén oklevél szerzés kötelezettsége mellett, ideiglenesen *berentei* tanítóvá lett választatását. Valamint:

c) a *tornai* egyházmegye, folyó évi szeptember hó 12., 13-ik napjain Barkán tartott közgyűléséből, a *zsarnói* egyház *Arday Dánielnek* lelkésszé lett választatását, azon világos föltétel mellett, hogy ezen egyház, a papi díjlevelet a hiányzó díjminimumig kiegészíteni köteles, bejelentvén:

Mindezen választások s elhelyezések, tudomásul vétel mellett, megerősítették.

54. Idősb báró Vay Miklós, egyházkerületi főgondnok, értesítvén szuperintendensi hivatalunkat az iránt, hogy a tiszántúli helvét hitvallásu egyházkerület felszólítása s a többi összes tesvér-egyházkerületek beleegyezése folytán, egy *egyetemes konvent* megtartása határidejeül, e folyó évi november hó 15-ik napját, helyeül pedig Budapestet tűzi ki. Kéri e célból egyházkerületünk konventi képviselőit, erről azon hozzátétellel értesíteni, miszerint a fennebb jelzett napon és helyen, a tanácskozások már a reggeli órákban meg fognak kezdetni, egy nappal elébb pedig, u. m. november 14-én, d. u. 5 órakor, egy előleges értekezlet jövend a pesti ref. egyház helyiségeiben össze.

Tudomásul vétetvén, szuperintendens ur, mint a konventi képviselők bizottságának egyik elnöke, fölkéretik, hogy a kinevezett tagokat, ez iránt, a netalán szükséges előkészületek megtétele végett, jó eleve értesíteni sziveskedjék.

55. Olvastatott a sárospataki főiskolai gimnáziumi szék folyó évi szeptember 25-ik napján tartott ülése jegyzőkönyvének 2-ik pontja, melyben a betegsége által, tanári tisztei teljesítésében huzamosan akadályozott Tarnóczy Tivadar tanszékének ideiglenes betöltésére nézve, oly intézkedések tételéről tesz jelentést, miszerint 4 irodalmi órát Kun Pál, a történelmi órákat pedig — az érettségi vizsgán Maklár Miklós működvén — Maklár Miklós, Kovácsy Sándor s Molnár Lajos vállalják magukra, annak világos kijelentése mellett, hogy az egyházkerület által, a végzett munka arányában mért méltányos díjazásban részesíttessenek.

Gimnáziumi szék intézkedése helybenhagyatik. A mi azonban az ideiglenesen működő tanárok díjazását illeti, aggodalom nyilvánult a felett, valjon a főiskola jelenleg nyomasztó pénzügyei lehetővé teszik-e e díjazás méltányos teljesítését. Miután pedig a nevezett tanárok közül, a díjazás iránti igényéről, a beteg tisztárs iránti gyöngéd figyelemből s a főiskola kedvezőtlen pénzügyeire való tekintetből, egyik jelenlevő tanár, a gyűlés színe előtt lemondott s illetékes egyén által, egy másik vállalkozó tanárnak hasonló nyilatkozatáról is biztosítás nyújtott: reményli egyházkerületünk, hogy a nemes példát a másik két vállalkozó tanár is készséggel követendi.

56. Ugyanazon gimnáziumi szék, régóta érezhetőnek tüntetvén föl főiskolánkban egy alkalmas tornaépület hiányát, azon alkalomból, midőn a gazdasági választmány, a főiskola udvarán levő nagy mennyiségű kő- és fahalmaz eltávolítása módjáról gondoskodik s mig az időjárás is megengedné a munkát, fölhívja az egyházkerület figyelmét, hogy főiskolánk e rég érzett hiányán mielőbb segítve legyen.

A gimnáziumi szék előterjesztése méltányoltatván, helyeseltetik. Ehez képest a főiskola udvarán levő fa- és kőhalmaz, egy fölépitendő tornacsarnokra, építkezési anyagul fordíttatni határoztatik, az építkezési költségek legalább részben fedezéseül pedig — miután a főiskolai építkezési alapból e célra fordítható pénz, rendelkezésre föl nem maradt — a szétromlott és egyelőre ez idő szerint föl sem építendő uszoda alapjának fölmaradt része ajánltatik föl. Valamint az egyházmegyék is fölkéretni határoztatnak, hogy már a legközelebbi egyházlátogatás alkalmával, e célra leendő segélygyűjtésre, minden hatalmukban álló eszközöket használjanak föl.

57. Orbán József, akadémiai igazgatónak, a főiskola, különösen az akadémia szellemi ügyei körül, a folyó iskolai évben történt fontosabb mozzanatokról fölterjesztett jelentése 8-ik száma alatt előterjesztetik, miszerint a Pánczél-féle népiskolai olvasókönyv teljesen elfogyván, szükséges volna azt újra nyomtatni, nehogy a könyv a forgalomból kimenjen. Azonban annak tulajdonjoga az egyetemes ref. tanügyi választmányt illetvén: az irodalmi kör nem tartja jogosultnak magát, annak nyomtatásába beleavatkozni; szabályzó utasítást kér azért, vajon újra nyomás-e a könyv, vagy nem?

A jelzett népiskolai olvasókönyv példányainak teljes elfogyása, igen érezhető hiányt okozván, népiskolai tanrendszerünk alkalmazásánál: annak kellő számú példányban, Sárospatakon, haladék nélkül leendő kinyomatása elrendeltetik.

58. Főlemlítettvén, azon főiskolánkban régóta divó szokás, miszerint az ujonnan választott akadémiai tanár, egy-egy szakába vágó tudományos értekezéssel foglalja el, némi ünnepélyességgel, hivatalába lépésekor, a főiskolai előjáróság s a tanuló ifjuság jelenlétében tanszékét, hol egyszersmind, tanári esküje letétele mellett, hivatalába beigtattatik; míg a gimnáziumi tanárok, ez ünnepélyes beigtatásban eddigelé nem részesültek, kérdés merült föl az iránt, vajon az akadémiai és gimnáziumi tanárok közt bizonyos különbséget, mondhatni rangfokozatot föltüntető illetén ünnepélyes cselekvény, célszerű-e? helyeselhető-e már ma, midőn kétségbe se hozható többé, hogy a tanári működés tere, fontosságára s közhasznúságára nézve, épen oly tiszteletes és magasztos a gimnáziumban, mint az akadémiaiban s így alig lehet többé indokolható, az ugyanazon anyaintézet különböző ágaiban működő tanárok között, e rangfokozati különbség, melyet egy ily hagyományosan ünnepélyes cselekvény kiváltságolt gyakorlata, idáig a mily méltánytalanul, épen oly élesen tüntetett föl.

E nézetet magáévá téve egyházkerületünk, meghagyja ugyan jövőre is, az eddig szokásban volt s az által már mintegy gyakorlatban meg is szentesített hagyományos tanári beigtatásokat, mint a melyek, már ünnepélyességöknél fogva is, mindjárt a hivatalos belépés első mozzanataiban, édes bizalmat, szellemi rokonságot, szent ügyközösséget teremtenek, az intézet előjárói, ifjusága s a belépő tanár között s épen ezért nem is tehetvén itt az akadémiai és gimnáziumi tanárok közt semmi különbséget: elhatározza, hogy a gimnáziumi tanárok is mindenkor az akadémiai tanárokkal egyenlő ünnepélyességgel igtattassanak, belépésökkor, tanári székeikbe s vezetessenek be nagyfontosságú munkakörükbe. Ezzel kapcsolatban:

59. Indítványoztatott, hogy azon szokás, miszerint eddig a belépő új tanárnak, beigtatása alkalmára, egy hordó bor, vagy annak meghatározott ára 30 frt., elfogadási ajándékdíj fejében, szokott kiadatni, mint a mely, a mai idő szellemével össze nem férő régi ősi szokás leszarmazásául tekinthető, szüntettessék meg.

Az indítvány elfogadtatott s jövőre a belépő új tanároknak az eddig fizetett hordóbor vagy 30 frt. elfogadási ajándékdíj fizetése mindenkorra megszüntettetik.

60. Főlemlítettvén, hogy sárospataki főiskolánk rajzterme, ez idő szerint, nincs úgy berendezve és fölszerelve, mint azt az előre haladott igények s a rajztanítás legújabb tanítási módszere:

megkivánják, s hogy, különösen semmi olynemű mintákkal nem rendelkezik, melyek a már előrehaladott rajztanulóknál, az ugynevezett természet utáni fölvételt s ebben való gyakorlást lehetségessé tennék; miért is halaszthatlan szükség lenne e hiányok megszüntetése felől gondoskodni.

Egyházkerületünk kellőleg méltányolván a szépművészetnek, különösen az az újabb időben, oly nagy fontosságúvá vállott ez agát, szives készséggel siet a felfedezett hiányokon segíteni s az ez irányban való sikeres tanítást előmozdítani s épen e célból megbizta Szűcs István, sárospataki rajztanárt, hogy kijelölvén a legszükségesebb hiányokat, s följegyezvén a legszükségesebb mintákat, azoknak meghozatala iránt tegye magát érülközésbe a gazdasági választmány nyal s ameny nyiben az talán szükséges, a gimnáziumi tanári karral. Gazdasági választmány pedig ezennel fölhatalmaztatik, hogy a szépészeti muzeum rendelkezése alatt álló pénzmenyiségből, mintegy kölcsönképen, szakitson el oly összeget, mennyi a kijelölt minták beszerzésére szükségesnek mutatkozik; hogy pedig a szépészeti muzeumtól ily módon elvont összeg, lassankénti törlesztés utján, visszatérítették s magának a rajziskolának is legyen bizonyos alapja, melyből időszerű szükségeit pótolhassa, azon 2 frt., melyet eddig a magánvizsgálások, kizárólag a szépészeti muzeum javára fizettek, oly módon osztatik meg, hogy ebből egy forint állandóan a rajziskolát fogja illetni.

61. Olvastatott a sárospataki főiskolai tanügyi bizottság, folyó évi június hó 28. napján tartott ülése jegyzőkönyvének 19. számú pontja, melyben a legközelebbi nyári közvizsgák alkalmával tett tapasztalatait adván elő, a gimnáziumi ugy alsó, mint felsőbb osztályaiban megejtett vizsgálatok eredményét illetőleg, általában megelégedését jelenti ki. Sajnálkozását fejezi ki azonban a felett, hogy a gimnáziumi vizsgák célszerűtlen beosztása s az egyidejűleg megtartott egyházkerületi közgyűlésben való részvétel miatt, az akadémiái ifjak kollokviumain jelen nem lehetett; sőt épen a végzendők ily módon való összetorlódása miatt, több oly fontos teendőt nem teljesithetett, mely, a fennálló kormányzati szabályok értelmében, reá tartozik.

Tanügyi bizottságnak a megejtett nyári közvizsgák sikere felől való jelentése s a feletti megelégedésének kifejezése, örvendetes tudomásul vétetik. A mi pedig a közvizsgák ideje alatt beálló s a jelentésben is kiemelt végzendők felhalmozódását illeti, ezen egyházkerületünk ugy vél legcélszerűbben segíteni s ezt ez alkalmal, a főiskolai igazgatóságnak határozatilag is utasításul adja, hogy a nyári vizsgálatok rendjét, mind a gimnáziumban, mind az akadémiában, ugy ossza be, hogy azon napokon, melyek egyházkerületi gyűlésre fognak kijelöltetni, vizsgák ne tartassanak; annyival is inkább, mert régibb szokásainknál fogva is így volt ez mindig gyakorlatban.

62. Tárgyalási sorrendünkre, a nyugodt, megfontoló tanácskozásra, sőt a beható intézkedésre szükséges idő kiszámítására is, zavarólag hatván az, hogy némely, a sárospataki főiskola ügyeit fölterjesztő iratok, sokszor elkésve, sőt nem ritkán a gyűlés folyama alatt adatnak be:

E tapasztalat alkalmából, utasítatik a főiskola igazgatósága, hogy, pontosan megtartva, az egyházmegyékre is kötelezőleg kimondott felterjesztési szabályzatot s az abban megállapított határidőt, minden, az iskolai ügyekre vonatkozó fölterjesztést, legalább is 3 nappal a gyűlést megelőzőleg, adja be szuperintendensi hivatalunkhoz.

63. Olvastatott Szűcs István sárospataki főiskolai rajztanár folyamodványa, melyben, hivatkozva nehéz anyagi körülményeire, fizetésének elégtelenségére, s a szállás-díjak magas voltára, 100 frt. lakdiját 200 frtra kéri emeltetni.

Minthogy folyamodó tanár irányában, ugy régebben, mint legközelebbi nyári közgyűlésünk alkalmával is, midőn lakdija véglegesen megállapított, egyházkerületünk a kellő és lehető méltányosság határáig ment el, s újabb áldozatokat javára többé immár nem hozhat, azért kérelme nem teljesíthető; a folyamodványában, az ő és a többi tanárok lakdija közti aránytalanságra vonatkozó panasza pedig már csak azért sem alapos és indokolt, mert hiszen, felszámítva azt, hogy az általa eddig lakott főiskolai épületért is 33 forintot fizetett, mostani lakdija tulajdonképen, ilyen módon, 133 frtnak mondható.

64. Olvastatott a gazdasági választmányi elnök jelentése, egyrészt az egyházkerület által hozzá utasított ügyekről, másrészt a gazdasági választmány által végzett egyéb teendőkről, a melyben :

a) Folyó évi nyári közgyűlésünk 7. száma alatti határozatára vonatkozólag jelenti, hogy a hazai első takarékpénztártól, a kiutalványozott 20,000 forintot felvette, a főiskola pénztárába beadta s a folyó építkezések ebből fedeztetnek.

b) A 25. számú határozatra tudatja, hogy a jogi szakelnök részére készítendő szekrény munkálatban van.

c) A 26. számra jelenti, hogy Klein Ede vállalkozó, a főiskola épületet teljesen befejezte, a kinevezett mérnökök a munkálatot átnézték, a hiányokat kijavították, működésükről felvett jegyzőkönyvet beterjesztvén, mely jegyzőkönyv alapján a 26,300 forintból még hátralévő összeg vállalkozónak kifizettetett.

d) Jelenti továbbá, hogy ugyanazon számú határozat c) pontjában említett építmények, javítások stb., nagy részben megtörténtek, a még hátralévő apróbb javítások és szépítések, a közpénztár megterhelhetése nélkül, rövid időn elkészíttetnek, minthogy azonban az építkezés még teljesen befejezve nincs, részletes kimerítő számadás még nem terjeszthető elő.

Gazdasági választmányi elnök mindezen jelentése helyeslő tudomásul vétetik, utasítatik azonban a gazdasági választmány, hogy mihelyt az építkezések teljesen befejeztetnek, készítse el, a folyó évi nyári közgyűlésünk 26. számú határozata értelmében, zárszámadását s ezt okmányokkal felszerelve, megvizsgálás végett, terjesztsse be a főiskolai számvevőszékre; innen fogván aztán a számvevőszék, indokolt véleményével együtt beterjeszteni.

e) Jelenti továbbá, hogy a tápintézetben 270-nél több tanuló étkezik, ebből bentlakó 114; s hogy a szépészeti muzeum helyisége még egy szobával megtoldatott s végre a kór-

ház teljesen elkészült, a használatnak átadott, a ráfordított költség, a nyári gyűlés jegyzőkönyvének 37-ik pontjában meghatározott módon, fedeztetett.

Tudomásul vétetik.

f) Évva Andrásnak, a nyári gyűlés 43. számú határozatában, a gazdasági választmányhoz utasított kérelme folytán, a kért kitorlési engedély ki fog adatni, mihelyt folyamodó tőkéről új szabályszerű kötvényt állít ki s azt bekebelezteti.

Helyeslő tudomásul vétetik.

g) Ezeken kívül jelenti választm. elnök, hogy a déteri és ajnácskői birtok megvizsgálására s értékesítése felől ajánlat tételre, jogigazgatót és Ujlaki István erdészt küldte ki a gazdasági választmány, kik beadott s felolvasott jelentéseikben ezen összesen 1062 cat. holdat s 1563 □ ölet tevő birtok, mielőbbi eladását véleményezik, azért, mivel ezen birtok a főiskolától nagyon távol feküdvén, az arra való felügyelet nagy nehézségekkel jár, mivel ezen birtok aránylag nagyon kevés hasznot hajt s a tetemes mennyiségű erdő fája is nehezen értékesíthető.

Jelentik továbbá, hogy albérlők a vágásokat kecske-nyájakkal legeltetik, a mitől őket eltiltani s általában az erdőt az erdészeti szabályok szerint kezelteni kérik.

Egyházkerületünk a déter-ajnácskői birtok eladását, már 1876. évi őszi gyűlésünkben, 56. száma alatt, elhatározta, ezen határozatához jelenleg is ragaszkodik, sőt miután a birtok bérlete már rövid időn kitelik, az eladás határidejét kitűzetni és köröztetni kívánja, oly módon, hogy a venni szándékozók, Csider Károly, rimaszombati ügyvéd és egyházmegyei tanácsbírónál jelentkezzenek, felhívja egyszersmind ezen birtokra felügyelő bizottság figyelmét közgyűlésünk, az Ujlaki István erdész által beadott jelentésben előadott javaslatokra s azok figyelembe vételét s az erdő kezelésénél való megtartását kívánván, utasítja a felügyelő-bizottságot, hogy albérlőt az erdő pusztításától s annak kecskenyájjal való legeltetésétől tiltsa el.

h) Fráter Sándor, a györgytarlói birtok bérlője, beadott kérvényében, bérleengedésért folyamodott, azért, mivel a föld árja miatt igen nagy mérvű kárt szenvedett. Erre a gazdasági választmány, az állítólagos kár megszemlélésére, küldöttséget küldvén ki, ennek jelentése és véleménye alapján elhatározta, hogy mivel a haszonbéri szerződés g) pontja értelmében, bérleengedésnek csak akkor van helye, midőn az árvíz a bérelt földeket elborítja, a jelenlegi kár pedig a talajvíz és sok esőzés eredménye, a bérleengedésnek hely nem adható, hanem mivel bizonyos lett arról, hogy Fráter Sándor, a birtok biztonságát s a föld gyorsabban lehető használhatóságát előmozdító töltéseket készítettett, ennek költségei fedezésére 344 frt. 50 kr. bér elengedését méltányosnak látja és ajánlólag terjeszti fel egyházkerületünk elé.

Ezzel kapcsolatosan, olvastatott Fráter Sándor kérvénye, melyben az általa bérelt birtoknak, a talajvíz elleni biztosításáért folyamodik, előadván, hogy ő azon kérdésre: lehet-e általában megvédeni ezen tetemes károkat okozó talajviztől a birtokot s mennyibe kerülhetne ezen munkálat, Wallandt Ernő, kir. osztály-mérnök véleményét kérte ki, melyből kiderül, hogy a kérdéses földterületről, az említett talajvíz csatornázás folytán levezethető s ezen munkálat 7—9 ezer forintba kerül, mely munkálatot a főiskola vagy házilag készíttetheti meg, vagy a

bérlőnek engedi meg ezen javítást, kilátást nyújtván neki arra, hogy megfelelő ideig fogja élvezni az ebből reménylhető hasznot.

Egyházkerületünk, a gazdasági választmányának a bérléengedésre vonatkozó véleményét, helyeseli s határozatilag kimondja, hogy a bérléengedésnek — hivatkozván a bérleti szerződésre — helyét nem látja; azonban a gazdasági választmány által véleményezett 344 frt. 50 kr. bérléengedésbe, a töltési munkálatok költségein kiegészítésül, beleegyezését adja, egyszersmind utasítja a gazdasági választmányt, hogy mennyiben bérlő a már lejárt haszonbért nem fizette volna meg, annak behajtására a szükséges lépéseket azonnal tegye meg.

A mi a csatornázás kérdését illeti: egyházkerületünk nem rendelkezvén ily pénzerővel, melylyel ezen munkálat keresztülvihető lenne; kérvényező Fráter Sándor kérelmét nem teljesítheti.

i) Schweiger Lajos, az istvánházi puszta bérlőinek megbízottja, annak bejelentésére kérte fel gazdasági választmányi elnököt, hogy a velök kötött bérleti szerződés értelmében, ők az ármentesítésre általuk beszámítás nélkül fordítandó 5000 forintot már befektették; szükség van azonban még, hogy a munkálat teljesen elkészítsék 3000 forintra, melyet a főiskola köteles a szerződés értelmében adni.

Egyházkerületünk elismeri azon kötelezettségét, hogy az ármentesítés költségeiből birtokaránylag a főiskola birtokára eső részből, az 5000 forintot meghaladó összeget fedezni tartozik, azonban miután biztos tudomása van közgyűlésünknek arról, hogy azon consortium szabályai, mely a körösi töltések elkészítésére s a szántóföldek ármentesítésére alakult, még kormányi megerősítéssel ellátva nincsenek, míg ez meg nem történik, ezen kérdés érdemében nem intézkedhetik; mindamellett egyházkerületünk beleegyezik abba, hogy bérlők az ármentesítési munkálatot folytassák, illetőleg az arra szükséges költséget előlegezzék, mely költségekből az 5000 forintot meghaladó összeget, egyházkerületünk, bérlőknek, a fizetendő haszonbérbe, évi 500 forintos részletekben, beszámítani kötelességének fogja ismerni, mihelyt a munkálat collaudirozása után a formális s szabályszerűen átvizsgált számadásból annak helyességéről meggyőződést fog meríteni.

k) Végül bejelenti gazdasági választmányi elnök Schweiger bérlőknek azon kérelmét, melyszerint megengedtetni kéri, hogy az istvánházi birtokot átmetsző országut mentében sáncot vonathassanak s az erre megkivántató 300—400 forintot a jövő bérleti díjból fedezhessék, maguk részéről azon ígéretet tévén, hogy a sánc mentét saját költségükön fogják befásítani.

Egyházkerületünk megengedi bérlőknek saját költségükön mind a sánchuzást, mind az országut szélének befásítását, azonban ily nélkülözhető költségek fedezésére kellő pénzalappal nem rendelkezhetik.

65. Felmerült indítvány folytán, a Fráter Sándor által haszonbérelt györgyarlói birtok megtekintésére, különösen annak alapos megvizsgálására, miként lehetne ezen jószág értékét teteme-

sebb költség nélkül emelni, szükségesek-e és milynemű befektetések ezen birtokban s ha igen, mily összegbe kerülhetnek ezen befektetések.

Kovács Károly elnöklete alatt, Pajzsos János, Bódogh Károly, Fejes István, a főiskola gazdasági választmányi elnök és jogigazgatóból alakított küldöttség küldetik ki, jelentése tavaszi közgyűlésünkre bevértván.

66. Kun Pál és Dicker Sámuel, visi lakosok, kik a főiskola magtárába tartozván, állítólag tartozásaikat befizették; bepereltetésük miatt panaszkodnak.

Ezen panasz fölött határozni első sorban, a gazdasági választmány jogköréhez tartozván, folyamodók kérvénye, csatolmányaiával együtt, érdemleges elintézés végett, főiskolai gazdasági választmányhoz tétetik át.

67. Olvastatott főiskolai jogigazgató évi jelentése, a főiskola jogügyei állásáról, melynek I. pontjában előadván azt, hogy jogi ügyek vezetésére a testületi kezelés mily hátrányos, hogy a kézbesítések sokszor a főiskola algondnokságánál, majd a gazdasági választmánynál, majd a jogigazgatónál, sőt gyakran egyes tanszakok igazgatóinál is eszközöltetvén, a főiskolára ezen késedelemből gyakran hátrány származik; megengedtetni kéri, hogy a jogigazgató a főiskolát saját nevében, „mint jogigazgató“ képviselhesse, miáltal a minden egyes ügghöz csatolni szükséges meghatalmazványok bélyegei is megkiméltetnek.

Ezen kérelem a főiskola kormányzati rendszabályaival megegyeztethető nem lévén, annak közgyűlésünk helyt nem adhat.

II. pontjában jelenti, hogy a főiskolai alap összes ingatlan birtokai ez év folytán telekkönyveztettek át a főiskola nevére, továbbá, hogy a főiskolától méltatlanul szedett kamatjövedelem adó, mely folyó 1877. évre 214 frt. 58 krt tett, elengedtetett, sőt az 1875. és 1876. évekre kivetett s 552 frt. 37 krnyi adó is leiratott.

Jelenti továbbá, hogy a folyó évben összesen 131 per volt folyamatban, melyből 18 megszűnt, 57 tárgyalási, 56 végrehajtási eljárás alatt van, és hogy ezenkívül 503 folyó ügy lett általa elintézve.

Panaszolja továbbá, hogy sürgetései dacára, a gazdasági választmány által mellé irnok nem alkalmaztatott, bár egyházkerületünk 103. száma alatt, folyó évi tavaszi gyűlésből kelt határozatával, ezt a gazdasági választmánynak kötelességévé tette, a minek teljesítésére a gazdasági választmányt ujolag utasíttatni s ezzel kapcsolatban a főiskola pénztári hivatalának azt kéri meghagyatni, hogy azon ellennyugtákban, melyeket az adósok a kamatok fizetése alkalmával kiállítanak, jövőre mindig tüntessék ki, hogy a kamatok 8°/_o-os kamatlábbal fizettettek, hogy így ezen ellennyugták, per esetére, okmányszerű bizonyítékot képezzenek addig is, míg a főiskola kötvényei, melyekben még mindig a 6°/_o-os kamatláb szerepel, ujjakkal cseréltetnek ki.

A jelentés ezen része tudomásul vétetik, egyszersmind gazdasági választmány utasíttatik, hogy tavaszi gyűlésünk 103. szám alatti határozatának tegyen eleget, valamint a főiskolai pénztári hivatalnak is meghagyatik, hogy a jogigazgató által a kamatlábnak az ellennyugtákban leendő kitüntetésére vonatkozólag, előterjesztet-

teket teljesítse; egyszersmind felhivatik gazdasági választmány figyelmére arra is, hogy a főiskola régi kötelezvényeit, már többször keletkezett határozataink értelmében, mielőbb igyekezzen szabályszerű új kötvényekkel kicserélni; oly adósoknál, kiknél az új kötvény vételével s betáblázásával a főiskola elsőbbségi joga nem veszélyeztetik, hol pedig az új kötvények 1-ső helyeni betábláztatása nem eszközölhető, ott pótkötvényeket vegyen a 8% kamat biztosítására.

A III. pontban jelenti, hogy a tiszaladányi birtok eladása felett kötött szerződés, árvaszékileg, a kiskorú vevő érdekében nem erősített meg, érvényét veszít, s az egyedül a gondnok, Kardos Imre által saját személyére vállalt hasznobéri kötelezettségre nézve maradt érvényben.

Tudomásul vétetik.

68. Jogigazgató ezen évi jelentésével kapcsolatban, tanácskozás alá vétetett a jogigazgató díjjegyzéke tárgyában, gazdasági választmányi elnök előterjesztése, mely mellett bemutatja jogigazgató díjjegyzékeit, előadván, hogy ezeket a gazdasági választmány egy küldöttségnek adta ki átvizsgálás végett, mely küldöttség és jogigazgató között tetemes elvi eltérések mutatkoznak, minek folytán ezen ügy végleges eldöntését s félremagyarázhatlan szabály megalkotását kéri, mely jövőre az ily különbségeket teljesen elenyésztesse.

Ezen ügy alapos megvizsgálására, közgyűlésünk saját kebeléből egy küldöttséget küldvén ki, ezen küldöttségnek szóval előterjesztett jelentéséből kitűnt, hogy jogigazgató és a gazdasági választmány között, ezen díjjegyzékre vonatkozólag, különösen két dologban van elvi eltérés; először abban, hogy gazdasági választmány kiküldöttsége azon téves nézetből indult ki, miszerint a peres ügyekben az ügyvéd kiadásait egyedül a bélyegköltségek képezik és így egyedül csak ezeket kívánta előlegek által fedeztetni, és másodsorban abban, hogy jogigazgató a nem peres ügyekben tett utazási költségeit és napdíjait, a multa nézve, a számvevőszék megállapítása szerint számította fel, egész a folyó évi tavaszi gyűlésünkig, s csak ennek időpontjától számítja azon megállapítás értelmében, mely említett közgyűlésünk 102. számú határozatának g) pontjában foglaltatik.

Közgyűlésünk a küldöttség jelentését tudomásul véve, ennek indítványa folytán elhatározza:

1-ör. hogy a főiskola peres ügyeiben a költségek és készkiadások — de semmi esetre sem a munkadíjak — fedezésére, jogigazgatónak egy, a peres ügyek számához mérten, a gazdasági választmány által időről-időre meghatározandó mennyiségű átlag adassék előleg gyanánt, melyről jogigazgató tartozik 3 havonként gazdasági választmánynak számolni. Ezen előleg törlesztése akként történik, hogy jövőre a pénztári hivatal által, a jogigazgató által felvett előlegről egy külön lap vezetetik, melybe a jogigazgató által időről-időre beszolgáltatandó, vagy az ő utalványa folytán az egyes adósok által befizetendő perköltség részletek, az előleg törlesztésére iratnak, így tehát a peres ügyekre fordított kiadások, jövőre nem az adósok főkönyvi lapjain, hanem ezen előleglapon fognak elszámoltatni. Hogy ebből zavarok elő ne álljanak:

2-or. Meghagyatik a pénztári hivatalnak, hogy adóstól, kinek tartozása akár a tőkére, akár a kamatokra nézve beperesített, fizetéseket egyedül csak a jogigazgató utalványa mellett vegyenek fel.

3-or. Meghagyatik továbbá a pénztári hivatalnak, hogy a már megrendelt lejárati naplót, a jogigazgató számára készítse el.

4-er. A mi a tiszti kiadásokat illeti, miután a számvevőszék határozatának jogérvényéhez az egyházkerület jóváhagyása szükséges, egyházkerületünk ezen tiszti kiadásokat, a multa nézve is, egyedül a folyó évi tavaszi gyűlés 102. számú határozata g) pontjában kimondott elvek és megállapított összegek szerint fogadja el.

Egyébiránt a bemutatott díjjegyzékek átvizsgálására, a peres ügyekben felszámított előlegeknek jogigazgató perkönyvével leendő összehasonlítására s a tiszti kiadásoknak az előbbi pont szerint leendő átidomítására, Payzsos János segédgondnok, dr. Szánthó Gyula jogtanár és Debreczeny Bertalan ügyvéd, világi jegyzőnk kiküldetnek, utasítván, hogy jelentésüket számvevőszékünkre adják be.

69. Olvastatott dr. Heiszler József, dombrádi lelkész kérvénye, melyben főiskolánk elleni állítólagos követelését részletezván, „indemnitási illeték“ címén 183 frt. 13 krajcárt kér maga részére megítéltetni.

Mielőtt ezen — egyházkerületünk előtt már több ízben fenforgott ügyben — vég- és döntő határozat hozatnék: Payzsos János, dr. Szánthó Gyula és Debreczeny Bertalan megbizatnak, hogy dr. Heiszler József követelésének mibenlétét megvizsgálván, ezen ügy érdemében tegyenek tavaszi gyűlésünkre jelentést.

70. Olvastatott borsodmegyei tanfelügyelő, Szabó Károly, folyó évi augusztus 27-ikén ³⁷⁴/₁₈₇₇ száma alatt, szuperintendensi hivatalunkhoz intézett átirata, melyben figyelmeztetvén, hogy az elemi népiskolákban köteles tantárgyak közül, a növendékeknek, a *mezei gazdaság* és kertészet köréből gyakorlati utmutatás nem adatik, valamint a *testgyakorlat* és a *polgári jogok s közelességek* tana sem adatik elő; fölkéri szuperintendensi hivatalunkat, hogy a fenn jelzett tantárgyak, a főnhatósága alatt levő intézetekben, a népnevelési törvény követelményeinek megfelelően előadassanak.

Miután az érintett tantárgyak népiskolai tantervünkbe föl vannak véve, azok előadását az illető tanítóknak, az egyházkerület eddig is kötelességökké tette, azt jövőre is teendi. Figyelmeztetnek azért ujlag a népiskolai választmányok és iskolai előljáróságok, hogy ügyeljenek föl, miszerint a jelzett köteles tantárgyak, elemi népiskoláinkban, pontosan taníttassanak s ez által a törvény kívánalmainak, e tekintetben is, szigoruan elég tétessék.

71. A sárospataki főiskola részére, közhirdetés útján, évenként begyűlni szokott segélynek, az illető főiskola pénztárába lehető átszolgáltatása, az egyházmegyei dékánokra nézve, kik más célokra és más pénztárakba tartozó beszedett pénzekkel is számolnak, célszerűtlennek és a kellő nyugtázás tekintetében sokszor zavart okozónak és kellemetlen fölszólamlásokra alkalmat szolgáltatónak tapasztaltván:

Ennek megkönnyítése tekintetéből, jövőben a főiskolát illető hirdetési segély pénzek is, az egyházkerületi dékának lesznek átadandók, ki a begyült segélyt egy összegben fogja az illető főiskolai pénztárba, nyugta mellett beszoigáltatni.

72. Batta Józset, abauji egyházmegyei tanácsbíró s kéri lelkész, a folyó évi nyári pataki közgyűlésből, átnézés végett kezeihez adott egyházkerületi *papi özvegy-árvatári módosított alapszabályokat*, azon jelentése mellett terjeszti vissza, hogy e módosított alapszabály az eredeti alapszabálytól, lényegében semmiben sem különbözik, csak az eredeti alapszabályban lévő feleslegességeket hagyta ki s általa az alapszabályt rövidebbé s érthetőbbé alakította, miért is annak ezen alakban leendő elfogadását és kinyomatását véleményezi.

A módosított alapszabály elfogadtatván, annak 600 példányban leendő kinyomtatása elrendeltetik.

73. Az egyházmegyéből, jelesen:

a) Az *abauji egyházmegyéből*: a *szemerei* templom s tornyát javító egyház, államsegélyre;

b) A *tornai egyházmegyéből*: a *b.-vendégii* és *hidvég-ardói*, igen elszegényedett; valamint a *t.-ujfalusi* templomát javítani szándékozó egyházak, *bármely tárból* segélyezésre és közhirdetésre;

c) Az *alsózempléni egyházmegyéből*: a jégvihar által nagyban károsodott *mádi* egyház és *Gesztelyi Nagy István*, b.-olaszii agg és tűzveszély által is károsult lelkész; *államsegély*, a *szentesi* egyház pedig templom, iskola és paplak építése által nagy kiadásokkal lévén terhelve, 400 frt. kölcsön nyerhetésre ajánltatván.

d) Az *ungi, egyházmegyéből*: *Szaplonczay Bénéjmin* népes családú s igen elszegényedett *nagy-geőci* lelkész, *bármely tárból* segélyért esedezvéen;

Az államsegély, vagy illetőleg a pénzügyi bizottság figyelmébe ajánltatnak. A *tornai egyházmegyebeli hidvég-ardói* és *bodva-vendégii* egyházak pedig, kérelmük és ajánltatásuknál fogva, jövő évre közhirdetés utjáni segélyezésre is előjegyztetnek.

74. Indítványba tétetett, melyszerint igen kívánatos, több tekintetben tanulságos s különösen eseményekben, fölemelő és lelkesítő történetekben oly gazdag egyházi életünk multjának megvilágosítására nézve, megbecsülhetlen horderejü lenne az, ha minden, egyházkerületünkben működő lelkész, megirná, a rendelkezése alatt álló források alapján, egyházának történetét; hogy az ily módon egybehordott adatok felhasználásával aztán, valaki egyházkerületünk történetének összeállítására is fölkéretnék.

Ez indítvány közhelyesléssel találkozáván, határozatképen kimondatik, hogy az 1879. évi egyházlátogatás idejéig, köteles, minden, egyházkerületünkben levő lelkész, saját egyházának lehetőleg kimerítő történetét megírni s azt az egyházlátogatóknak, felelősség terhe alatt, átadni.

75. Tárgyaltatott Dezső Lajos, sárospataki állami tanító-képezdei igazgató-tanárnak, a főiskolai igazgatóhoz intézett s általa ide áttett levele, melyben, hivatkozva egy minisztériumi rendelet azon elvére, hogy jótéteményre csak a legjobb előmenetelű s legszegényebb ifjak vehetők

fel, jelenti, hogy ez alapon, elhatározott, hogy azok, kik csak javítás útján vitettek felsőbb osztályba, teljes jótéteményben, azaz köztartásban, nem részesíthetők; ezért, meg a minisztérium által engedélyezett 6000 frtot tevő, de a szükségletekhez képest csekély összeg miatt, a képezdei tanári testület, az egyházkerületi jótéteményesek közül, csak 16-ot vett fel egész köztartásba, 10-et pedig csak 9 frt. havi segélyben kíván részesíteni.

Egyházkerületünk méltán keserű fájdalommal és megbotránykozással értesült a fölterjesztés alkalmából arról, hogy egyrészt a sárospataki képezdei tanári kar, bizonyos merev alakban felállított fegyvelmezési elvek örve alatt, oly dolgokba avatkozott, a mely felett intézkedni, kizárólagosan egyházkerületünknek van joga, akkor, mikor eddig is mindenkor ő intézkedett arról, hogy a kiszabott arányon belől, kik és mily föltételek mellett vétessenek fel a képezdébe, egyházkerületi jótéteményre; másrészt pedig a magas minisztérium, bizonyos megtakarítási szempontból, nem tekintve a roppant áldozattételre, melybe egyházkerületünknek, a képezdére évenként fizetett 3000 frt. kerül, egészen más célra látszik fordítani az általunk adott összeget; melynek fizetésénél pedig oda tekintettünk s azt világosan is föltételül fogadtuk el, hogy évenként 40 tanuló fog számunkra tanítóul képeztetni. Miért is, a képezdei tanári kar jogsértő eljárása ellen, ezennel óvást teszünk; a jótéteményre való kijelölés jogát, mint eddig, ugy ezutánra is, magunknak tartjuk fel; emellett, belátva azt, hogy az általunk most fizetett 3000 frt. összeg, más módon kezelve, reánk nézve nagyobb eredményt biztosíthat, a magas minisztérium, fölirat útján, megkerestetni határozott, az iránt, hogy vagy méltóztassék az általunk kijelölt 40 ifjút teljes számban fölvételni, szerződésünk értelmében; vagy pedig a szerződés e pontját végleg fölbontani; hogy így szabad kezét nyerve, a hitválsunkbeli képezdei növendékeket, sárospataki főiskolai tápintézetünkben látnók el; a midőn is, a 3000 frtéért, már nem 40, hanem 50 ifjút lehetne köztartásban részesítenünk.

- 76.** Simon Andor, barka-lucskai ref. helyettes lelkész, hivatkozva egyrészt papi fizetésének csekély voltára, másrészt a szerencsétlen időjárás miatt szenvedett csapásokra, elengedtetni kéri a szükösi tár részére fizetendő részletét.

Mínt hogy kérvénye egyházmegyei ajánlattal nincs ellátva, utasítatik a tornai egyházmegye, hogy pontosan felszámítván, a szükösi tárt illető részletet, e kérvényt illetőleg, a körülményekhez és mutatkozó szükséghez képest, intézkedjék újból való pártoló felterjesztése iránt.

- 77.** Mokri Endre, elhunyt ref. lelkész árváinak folyamodványa, melyben az atyjukról reájuk maradt tetemes nagyságú adósság törlesztésére kérnek kölcsönt:

Lehető elintézés végett, ajánlólag, a pénzosztó-bizottsághoz tétetett át.

- 78.** Nagy Károly, berecki lelkész, 300 frt. kölcsönért folyamodik.

Kérvénye a pénzügyi választmányhoz tétetik át.

79. Az állami s egyéb nemü segélyezések rendezésével foglalkozó bizottság, jelen gyűlés folyama alatt összeülvén s úgy a folyó évi tavaszi, mint jelen gyűlésünkre, ajánlólag fölterjesztett folyamodó egyházakat, számba és szükségükhez képest birálat alá vévén, jelenti, hogy a rendelkezése alatt álló államsegély-összeget, jelen jegyzőkönyv fennebbi 23-ik szám alatt hozott legújabb határozata értelmében, az egyes egyházmegyéknek, kívánatok szerint, a kebelökben létező segélyre ajánlt egyházak és egyes belhivatalnokok számarányához képest, egy-egy megállapított átalányban, szabad rendelkezésükre kiosztotta. Ugyanezen államsegélyből a folyó évi július 25., 26., 27-ik napjain, Sárospatakon tartott nyári közgyűlés jegyzőkönyvének 26-ik pontja értelmében, a sárospataki főiskola is, építkezési célokra meghatározott jutalékban részesítettetett.

Ugyszintén az egyházkerület többi pénztáraiból segélyezendők is meghatározatván s névszerint jegyzőkönyvbe vezetettvén :

Helybenhagyó tudomásul vétetett s a segélyek gyors kioszthatása szempontjából, a segélyt rendező bizottság jegyzőkönyve, az abban foglalt tételeknek figyelembe ajánlása mellett, az egyházkerületi dékáni hivatalnak megküldetni határozatott.

Jegyzették: *Bálint József*, egyházkerületi főjegyző: az 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 45, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 70, 71, 72, 73, 79.

Mitrovics Gyula, aljegyző: a 4, 6, 7, 8, 9, 25, 26, 41, 42, 43, 46, 47, 48, 50, 51, 60, 61, 62, 63, 74, 75, 76, 77.

Debreczeni Bertalan, világi jegyző: az 5, 22, 27, 28, 29, 31, 44, 49, 64 — a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), 65, 66, 67 — I. II. III. 68, 69, 78-ik pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Főgondnok ur meg nem jelenhetése tudomásul vétetik.
2. A világi elnökség helyettesítettik.
3. A képviselők megbízó-levelei igazoltatnak.
4. A lelkészválasztás ellen fellebbezők óvadékpénz letételére köteleztetnek.
5. Az ungi egyházmegye jelentése a Horváth Mária alapról.
6. Az egyházakra és főiskolára tett alapítványok formás összeírása elhatároztatik.
7. Gazda József ecsegi lakosnak, a templomi szék ügyében tett panasza elintéztetik.
8. Az énekgyben kinevezett bizottság figyelmeztetik az összeülésre.
9. A főiskolai könyvtár, éremgyűjtemény stb. rendezése ügyében, a megbízott tanári kartól jelentés váratik.
10. A megürült jogakadémiai tanszék betöltetik.
11. A testvéregyházkerületek jegyzőkönyvei megküldettek.
12. A dunántúli ev. ref. egyházkerület, valamint:
13. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület jegyzőkönyveinek több pontjaira határozatok hozattak.
14. A vallás- és közoktatási minisztérium intézvényei: a középtanodáknál az osztály összevonások.
15. " " " Popu István államellenes tankönyvének betiltása.
16. " " " a polgári alkalmazásban levő honvédtiszti rangfokozatu egyéneknek őszi fegyvergyakorlata.
17. " " " a tiroli és voralbergi illetőségű cselédek és napszámosok házassági engedélye.
18. " " " a hosszasan szabadságolt és tartalékos katonáknak, az ellenőrzési szemlénél kívánt bizonyítványaik dijmentessége.
19. " " " a folyó évi államsegély kiutalványoztatása.
20. " " " a petrii helvét hitvallásu egyház részére, ő felsége által tett adományozás ügyében.
21. A dunamelléki ref. egyházkerület tanügyi bizottságának, a középiskolák igazgatására vonatkozó javaslatát közli.
22. Czékus István, ágostai hitvallásu püspök ur levele, a lekenyei ügyben.
23. A gömöri egyházmegye kívánata, az államsegély kiadatása ügyében.
24. Ugyanazon egyházmegye Hegyessy Ede méhii római katolikus lelkész törvénytelen cselekvényét jelenti föl.
25. " " " a váci siketnéma-intézetbe lehető föl vétel módjára nézve indítványt tesz.
26. " " " a bátkai egyház részére a szükösi illetményt átengedtetni kéri.
27. " " " Varga Sándor tanítót, a reá szabott büntetés alól fölmentetni kéri.
28. " " " a szalóci egyház kérelmét pártolólágg terjeszti föl.
29. " " " a bejei papválasztási ügyet fölterjeszti.

30. Az abauji egyházmegye, az országos tanítói nyugdíjintézetre követelt 12 frt. fizetése alól, az egyházak fölmentetését eszközölni kéri.
31. Ugyanazon egyházmegye, az abaujvári csereügyben hozott határozatát, jóváhagyás végett, ajánlólag fölterjeszti.
32. Az alsóborsodi egyházmegye, báró Vay Bélának segédgondnökká lett elválasztatását följelenti.
33. Ugyanazon egyházmegye, a nagy-mihályi papi s tanítói részirtok ügyében létrejött egyezséget jóváhagyatni kéri.
34. " " a miskolci egyháznak, a szalontai egyház zálogváltó pörre, kölcsönfölvételnek megengedését kérő folyamodványát pártolólag ajánlja.
35. " " a Szondy Dénes nyugalmazott tanító kérelmét figyelembe vétetni kéri.
36. Az alsózempléni egyházmegye jelenti, hogy Sélley András lúci tanítót, a papválasztási mozgalmaknál elkövetett botrányos tényeiért, megdorgálta.
37. Ugyanazon egyházmegye, a karádi egyháztól, a szükösi pénztár részére, a megszabott illetékek megtörtént behajtását jelenti.
38. Az ungi egyházmegye, a nagy-szelmenci egyház adóterhén lehető könnyítést eszközölni kéri.
39. Ugyanazon egyházmegye, a Rhédey László-féle hagyaték ügyének tisztába hozatalát sürgeti.
40. " " jelenti tisztii karának ujra lett megválasztatását.
41. " " a népiskolai könyvek elárusítása módját kívánja szabályoztatni.
42. " " a népiskolai könyvtárak létesítésénél, az egyházakra hasonló teher lehető könnyítését eszközölni kéri.
43. " " a főiskola építkezési költségeinél szigorú ellenörködést kíván.
44. " " az egyházak és főiskolára szóló alapítványok közül, csak a főiskolai alapítványokat kívánja kinyomatni.
45. A felsőborsodi egyházmegye, Szikora János sajó-szentpéteri római kath. lelkész törvényellenes cselekvényét orvoslat végett fölterjeszti.
46. Ugyanazon egyházmegye, a népiskolai könyvek erősebb kötésben leendő kiállítását szorgalmazza.
47. " " a felső-barcikai egyház részére, az általa a szükösi pénztárba fizetendő illetéket, az egyház javára visszaengedtetni kéri.
48. " " belii sajó-kazinci lelkész felebbezési kérvénye, az illető egyházmegyéhez visszatétetik.
49. " " a damaki szerződést beterjeszti.
50. A felsőzempléni egyházmegye fölterjesztése a gálszécsi egyház ügyében.
51. Ugyanazon egyházmegye, az új népiskolai tanterv mellé, annak megfelelő leckerendet kíván készíttetni.
52. Az egyházmegyékből lelkészi és tanítói díjlevelek; Valamint
53. lelkészi és tanítói változások és elhelyezések terjesztetnek be.
54. Idősb báró Vay Miklós tudatja az egyetemes konvent megtartása idejét.
55. Tarnóczy Tivadar főiskolai gimnáziumi tanár betegeskedvén, tanszéke ideiglenesen betöltetik.
56. A főiskolánál felállítandó tornaépület iránti intézkedés.

57. A „Páncél Olvasó-könyv“ példányai kifogyván, újból kinyomatása elrendeltetik.
58. A főiskolában nemcsak az akadémiai, hanem a gimnáziumi tanárok is ünnepélyesen lesznek belépésökkor tanszékeikbe iktatandók.
59. A tanári beiktatások alkalmával kiadatni szokott 30 frt. ajándékdij megszüntetetik.
60. A főiskolai rajzterem berendezése iránti intézkedések.
61. A főiskolai vizsgák s az azokkal összeeső egyházkerületi gyűlés megtartása iránt újabb intézkedés tétetik.
62. Az egyházkerületi közgyűlésekre fölterjesztendő beadványok kellő időben leendő beadása elrendeltetik.
63. Szűcs István rajztanár kérelme, a tanári lakdíj emelése iránt, nem teljesítettik.
64. A főiskolai gazdasági választmány elnökének jelentése :
- a) a 20,000 frt. kölcsön fölvételről;
 - b) a jogi szakelnök részére szükséges szekrény készítéséről;
 - c) a főiskolai épületnek teljes befejeztetéséről;
 - d) egyéb javítások megtörténtéről;
 - e) a tápintézet berendezéséről;
 - f) az Éwa András által kért adóssági tőke kitörléséről;
 - g) a déteri és ajnácskői birtok miben állásáról;
 - h) Fráter Sándor kérelméről, bérleengedés ügyében;
 - i) Schweiger Lajos, istvánházi pusztai bérlőnek, az ármentesítés; valamint :
 - k) ugyanannak a birtokot átmetsző sánc ásathatása iránti kérelméről.
65. Fráter Sándor kérelmére, a györgytarlói birtok értékesbíthetése szempontjából, annak egy bizottság általi megvizsgálata.
66. Kun Pál és Dicker Sámuel, visi lakosoknak, főiskolai magtári adósságuk ügye gazdasági választmányhoz áttétetik.
67. Főiskolai jogigazgató beadott jelentésében :
- I. kéri, hogy a főiskola jogügyeiben, a főiskolát saját személyében, mint jogigazgató, képviselhesse;
 - II. kimutatást tesz, a főiskola összes ingatlan vagyonai betelekkönyvezéséről, per-folyamatokról, kérelmet intéz egy személye mellé szükséges iratok alkalmazása, valamint a kamatlábaknak az ellennyugtázásoknál lehető kitüntetése iránt;
 - III. jelentést tesz tiszta-ladányi birtok eladása felett kötött szerződésről.
68. A jogigazgatói díjilletékek szabályozása iránt intézkedés tétetik.
69. Dr. Heiszler József, a biztosítás ügyében, az *indemnítási* illetéket maga részére megítéltetni kéri.
70. Szabó Károly, borsodmegyei tanfelügyelő, a népiskolákban némely eddig nem adott tantárgyaknak előadatasára figyelmeztet.
71. A sárospataki főiskola részére begyűlni szokott évi segélypénznek rendeltetése helyére juttatásáról intézkedés.
72. Batta József véleménye a papi özvegy-árvatári módosított alapszabályokról.
73. Az egyházmegyék részéről különféle segélyezésekre ajánlottak.
74. Indítványoztatik az egyházak történelmi adatainak összegyűjtése és kiállítása.
75. Dezső Lajos, állami tanító-képezdei igazgató, jelentést tesz a jótéteményezések módjáról.
76. Simon Andor kérelme a szükösi pénztári illeték elengedése iránt.
77. Néhai Mokry Endre lelkész árvái, valamint :
78. Nagy Károly, bereckei lelkész, kölcsönt kérnek.
79. Az állami s egyébnemű segélyek kiosztatnak.

Betűrendes tárgymutató arra, hogy mely határozatok, mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

- Abauji egyházmegyét 31.
 Abaujvári egyházat 31.
 Államsegélyosztó bizottságot 73.
 Alsóborsodi egyházmegyét 33.
 Bátkai egyházat 26.
 Bejei egyházat 29.
 Bódogh Károly alsózempléni tanácsbirót 65.
 Czékus István, tiszai ágostai hitv. püspököt 22.
 Csíder Károly, gömöri egyházmegyei tanácsbirót 64—g.
 Damaki egyházat 49.
 Debreczeni Bertalan, egyházkerületi világi jegyzőt 68, 69.
 Dicker Sámuel, visi lakost 66.
 Egyházmegyéket általában 4, 6, 23, 30, 52, 56, 60, 71.
 Egyházkerületi népiskolai választmányt 15, 70.
 Egyházkerületi dékáni hivatalt 6, 37, 71, 79.
 Egyházkerületi pénzügyi bizottságot 35, 73, 77, 78.
 Egyházakat általában 6.
 Felsőborsodi egyházmegyét 7, 48.
 Felsőzempléni egyházmegyét 50.
 Felső-barcikai egyházat 47, 49.
 Fejes István, sátoralja-ujhelyi lelkészt 8, 65.
 Főiskolai előljáróságot 6, 55, 58.
 Főiskolai gazdasági választmányt 46, 56, 57, 59, 60, 63, 64—d, k, i, 66, 67—II., 68.
 Főiskolai tanári kart 9.
 Főiskolai gimnáziumi tanári kart különösen 60.
 Főiskolai közigazgatót 61, 62.
 Főiskolai jogigazgatót 67, 68.
 Főiskolai pénztárnoki hivatalt 67—II.
 Fráter Sándort 64—h, 65.
 Gálszécsi egyházat 50.
 Gazda József, ecsegi lakost 7.
 Gömöri egyházmegyét 26, 27, 28, 29.
 Heiszler József, dombrádi lelkészt 69.
 Irodalmi kört 51.
 Kovács Károly, ungi egyházmegyei tanácsbirót 65.
 Krüzsely Bálint m.-szigethi jogtanárt 10.
 Kun Pál, visi lakost 66.

- Lelkészeket általában 17, 18, 74.
Miskolci egyházat 34.
Mokri Endre, lelkész árváit 77.
Nagymihályi egyházat 33.
Nagy-szelmenci egyházat 38.
Orbán József, főiskolai igazgatót 6.
Payzsos János, felsőzempléni egyházmegyei segédgondnokot 65, 68, 69.
Szalóci egyházat 28.
Szánthó Gyula, jogtanárt 68, 69.
Szentpétery Sámuel, gömöri egyházmegyei tanácsbirót 6.
Szinyei Gerzson, akadémiai tanárt 9.
Simon Andor, barka-lucskai lelkészt 76.
Schweiger Lajos, bérlőt 64 — i), k).
Szűcs István, főiskolai rajztanárt 60, 63.
Szuperintendensi hivatalt 14, 16, 22, 24, 25, 38, 45, 54, 72, 75.
Testvéregyházkerületeket 12, 13.
Tornai egyházmegyét 76.
Tóth István, s-kazinci lelkészt 48.
Ungi egyházmegyét 5, 41, 42, 43, 44.
Zsindely István, főiskolai gazdasági választmányi elnököt 65.
Vallás- és közoktatási minisztériumot 14, 75.
Varga Sándor, gömöri tanítót 27.
Vay Béla bárót, alsóborsodi egyházmegyei segédgondnokot 32.
Verebélyi József, bacskai lelkészt 37.
-